

Miljø- og
Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2018

December 2017

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2018

Denne vejledning er udarbejdet af
Landbrugsstyrelsen i 2017

Foto: Annemette Møller Torp
©Landbrugsstyrelsen

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
E-mail: mail@lbst.dk
www.lbst.dk

ISBN **978-87-7120-965-5**

Indhold

1.	Velkommen.....	5
1.1	Nyt i denne vejledning	5
1.2	Kort om Pleje af græs- og naturarealer.....	5
1.3	Formål med ordningen.....	7
1.4	Hvem gælder vejledningen for?	7
1.5	Vigtige frister og datoer.....	7
2.	Hvem kan søge om et tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer?.....	9
2.1	Hvilke arealer kan du søge om tilskud til?.....	9
2.1.1	Markens HNV-værdi	10
2.2	Hvornår gælder tilsagnet fra?	12
2.3	Minimumskrav.....	12
2.3.1	Tilsagnsarealet skal være minimum 2 ha.....	12
2.3.2	Marken skal være minimum 0,30 ha	12
3.	Tilskuddets størrelse.....	13
4.	Betingelser for at få tilskud.....	14
4.1	Krav til plantedække	14
4.1.1	Krav til plantedække ved forpligtelse til afgræsning.....	15
4.1.2	Krav til plantedække ved forpligtelse til slæt	15
4.1.3	Særligt for GLM-landskabelementer	15
4.2	Forpligtelse til slæt.....	16
4.3	Forpligtelse til afgræsning.....	16
4.3.1	Synligt afgræsset	18
4.3.2	Fast græsningstryk	18
4.4	Generelle betingelser for afgræsning.....	22
4.4.1	Tilskudsforbrug.....	23
4.5	Forbud	24
4.5.1	Gødskning	24
4.5.2	Brug af plantebeskyttelsesmidler	24
4.5.3	Omlægning	24
4.6	Information om tilsagnet på erhvervsmæssige hjemmeside	24
5.	Ikke-støtteberettigede arealer.....	26
5.1	Er der i forvejen andre forpligtelser på arealet?	26
5.2	Tilsagn, der ikke kan kombineres med denne ordning.....	26
5.3	Arealer tilplantet med skov eller omfattet af tilskudsordning til skovbrug	26
5.3.1	Skov uden fredsskovspligt	27
5.3.2	Kombination med tilsagn til skovrejsning	27
5.3.3	Skov med fredsskovspligt	27
5.4	Arealet er ikke landbrugs- eller naturareal	27
5.5	Grundbetaling under undtagelsen i artikel 32	27
6.	Kombinationsmuligheder med andre ordninger.....	28

7.	Ansøgning om nyt tilsagn og udbetaling af tilskud.....	29
7.1	Frister.....	29
7.2	Krav til ansøgningen	29
7.2.1	Når du søger om nyt tilsagn.....	29
7.2.2	Ændring af ansøgning om tilsagn efter den 20. april 2018	29
7.2.3	Når du søger om udbetaling af tilskud	30
7.2.4	Indtegning af marker.....	31
7.2.5	Valg af afgrødekode ved udfyldelse af Fællesskemaet	33
7.2.6	Generelt om udbetaling	35
8.	Prioritering	37
9.	Kontrol og sanktion.....	38
9.1	Kontrol i forhold til markblokke.....	38
9.2	Administrativ kontrol	39
9.3	Kontrol på stedet.....	39
9.4	Overtrædelse af tilsagnsbetingelser og sanktioner	40
9.4.1	Overtrædelse af kriterier for støtteberettigelse.....	40
9.4.2	Overtrædelse af forpligtelser/andre forpligtelser	40
9.4.3	Hvordan beregner vi din sanktion?	40
9.4.4	Eksempler på beregning af sanktion.....	42
9.4.5	Sanktion ved gentagelse af en overtrædelse.....	46
9.4.6	Udelukkelse fra ordningen ved meget alvorlige overtrædelser	46
10.	Fælles regler for arealbaserede tilsagn under landdistriktsprogrammet	48
10.1	Bortfald af tilsagn	48
10.2	Producentkifte/ophør af tilsagn	48
10.2.1	Overdragelse med producentkifte	48
10.2.2	Overdragelse uden producentkifte af tilsagn.....	50
10.3	Du kan indtræde i en andens ansøgning om nyt tilsagn	50
10.4	Omdannelse af dit tilsagn til en anden type tilsagn	50
10.5	Andre reguleringer der omfatter dine tilsagnsarealer	51
10.6	Ekspropriation og jordfordeling	52
10.6.1	Ekspropriation.....	52
10.6.2	Jordfordeling.....	52
10.7	Revisionsklausul	52
10.8	Oplysningspligt	53
10.9	Dispensation	53
10.10	Force majeure og usædvanlige omstændigheder.....	54
10.11	Indsamling og offentliggørelse af data	55
10.11.1	Brug af data i ansøgningsskemaet	55
10.11.2	Opbevaring af kontroloplysninger	55
10.11.3	Hvad er dine rettigheder i forhold til de registrerede oplysninger?	56
10.11.4	Anvendelse af oplysninger fra Fællesskemaet og offentliggørelse af data	56
10.12	Klagemuligheder.....	56
11.	Retsgrundlag.....	57
	Bilag 1.Forenelighedstabel	58
	Bilag 2.Vejledende oversigt over vægtningskategorier for sanktioner for Pleje af græs og naturarealer	
	2018	59
	Bilag 3.Oversigt over forskelle mellem ordninger for Pleje af græs- og naturarealer	63

1. Velkommen

Denne vejledning beskriver betingelserne for ordningen Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstypen 66 og 67).

Ordningspleje af græs- og naturarealer er omfattet af Landdistriktsprogrammet og medfinansieret af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

1.1 Nyt i denne vejledning

Vejledningen for tilsagn givet i 2014 eller tidligere (tilsagnstypen 56 og 57) finder du [her](#). Du kan se en sammenligning mellem de nye og de gamle tilsagn i bilag 3 i nærværende vejledning.

Vejledningen er opdateret i forhold til "Vejledning om tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 2017" fra februar 2017.

- Der er kommet en ændring i, hvilke arealer du kan søge tilskud til, da der nu også kan søges om tilsagn til arealer der indgår i et lavbundsprojekt. Dette er beskrevet i afsnit 2.1
- Afsnittet om skov er præciseret. Dette kan du læse om i afsnit 5.3
- Afsnittet om erhvervsmæssig hjemmeside er opdateret med, at facebooksider også kan være en erhvervsmæssig hjemmeside. Dette kan du læse om i afsnit 4.6
- Afsnittet om omdannelse af tilsagnet er præciseret for at gøre opmærksom på, at man skal huske at søge om udbetaling af det eksisterende tilsagn det år man søger om omdannelse til et andet tilsagn. Dette kan du læse om i afsnit 10.4
- Afsnittet om Revisionsklausul er ændret. Dette kan du læse om i afsnit 10.7
- Der er indført en ny afgrødekode, som bruges når du vil kombinere tilsagnet med MFO-bræmmer.

Derudover er der lavet generelle sproglige rettelser og præciseringer.

1.2 Kort om Pleje af græs- og naturarealer

Tilskuddet bliver givet til at pleje værdifulde græs- og naturarealer med årlig afgræsning eller slæt, for at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten.

Ordningspleje er delt op i to hovedforpligtelser:

- Forpligtelse til årlig slæt.
- Forpligtelse til årlig afgræsning.

Tilsagnsperioden er 5 år. I Fællesskema 2018 kan du søge om nyt tilsagn, der begynder 1. september 2018. Dette tilsagn vil udløbe 31. august 2023. Du skal overholde betingelserne for ordningen i alle 5 år.

Ansøgningsfristen for tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer er 20. april 2018. Ansøgning skal ske i Fællesskemaet. Efterfølgende skal du hvert år søge om udbetaling af det årlige tilskud i Fællesskemaet. Læs mere om hvordan du ansøger om tilsagn og tilskud til Pleje af græs- og naturarealer i kapitel 7.

Hvilke arealer kan der søges til?

Du kan søge om tilsagn til arealer, der opfylder en af nedenstående betingelser:

- Mindst 50 % af marken er liggende inden for et særligt udpeget Natura 2000-areal til pleje..
- Der er på marken et sammenhængende område på mindst 0,1 ha der har en HNV-værdi på 5 eller derover.

- Mindst 50 % af marken er beliggende inden for et Natura 2000-område, og mindst 90 % af markens ansøgte areal er en gentegning af græsningstilsagn (af typerne 4, 5, 9, 51, 56 eller 57).
- Mindst 50 % af marken er en del af et N- eller P-vådområdeprojekt eller et lavbundsprojekt under Landdistriktsprogrammet 2007-2013 eller 2014-2020.
  - Du kan kun søge tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer på den del af projektet der kan leve op til reglerne for afgræsning eller slæt (læs mere om reglerne for afgræsning og slæt i afsnit 4).

En mark er defineret som et sammenhængende jordstykke, som i Fællesskemaet anmeldes med ét marknummer og én afgrødekode.

Læs nærmere om ovenstående i afsnit 2.1

Hvad kan du få i tilskud?

Der er forskel på tilskudssatsen for arealer, hvor du har mulighed for samtidig at søge grundbetaling og for arealer, hvor du ikke kan søge grundbetaling. Du vælger selv ved ansøgning om nyt tilsagn, om du ønsker mulighed for, at kunne søge grundbetaling for tilsagnsmarkerne i løbet af tilsagnsperioden. Du tager valget, når du søger om nyt tilsagn, og valget kan ikke ændres i løbet af tilsagnsperioden. Hvis du vælger, at dit tilsagn kan kombineres med grundbetaling, vil du altså få den lave sats i alle 5 tilsagnsår, uanset om du søger grundbetaling i alle år eller ej.

Type 67

Tilskud, der kan kombineres med grundbetaling:

- 1.650 kr. pr. ha for pleje med afgræsning
- 850 kr. pr. ha for pleje med slæt.

Type 66

Tilskud, der ikke kan kombineres med grundbetaling:

- 2.600 kr. pr. ha for pleje med afgræsning
- 1.050 kr. pr. ha for pleje med slæt.

Hovedbetingelser

Hovedbetingelsen i ordningen er, at arealerne hvert år plejes med afgræsning eller slæt. Du vælger ved ansøgningen om et nyt tilsagn, om du ønsker forpligtelse til slæt eller forpligtelse til afgræsning.

• Afgræsning:

Du skal hvert år vælge mellem, om arealet fremstår synligt afgræsset senest den 15. september, eller om arealet afgræsses med et fast græsningstryk i hele perioden fra 1. juni til 31. august. Du vælger hvert år mellem de to betingelser i Fællesskemaet, når du søger om udbetaling. Hvis du søger grundbetaling til marken, skal du dog altid vælge synligt afgræsset. Dog kan du vælge fast græsningstryk, hvis du søger grundbetaling under artikel 32 (læs mere om grundbetaling under art. 32 i afsnit 5.5)

• Slæt:

Der skal hvert år i perioden den 21. juni til den 15. september tages mindst ét slæt på arealerne. Når du har et tilsagn med forpligtelse til slæt, skal du vælge Tæt lavt plantedække/synligt afgræsset i fællesskemaet.

Generelle betingelser

Du skal som ejer eller forpagter drive det eller de græs- eller naturarealer, som du søger tilsagn til.

Afgræsning skal ske med husdyr, som er heste eller drøvtyggere.

Afgræsning skal foretages med et passende græsningstryk, så plantedækket opretholdes.

Du må hverken sprøjte, gødske eller omlægge arealet.

Du må ikke tilskuds fodre, bortset fra kalve under 6 måneder i kalveskjul, og halm til strøelse.

Ved fast græsningstryk er der krav til, hvilke arealer der må indgå i indhegningen.

Hjemmeside og nyhedsbrev

Du kan også læse om ordningen Pleje af græs- og naturarealer på plejegræs.dk og på Landbrugsstyrelsens [hjemmeside](#). Hvis der sker ændringer i ordningen, bliver det annonceret på Landbrugsstyrelsens hjemmeside samt i Landbrugsstyrelsens nyhedsbreve. Du kan tilmelde dig nyhedsbrevene [her](#).

1.3 Formål med ordningen¹

Formålet med ordningen er at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten, med afgræsning eller slæt, i de prioriterede områder. Du kan læse mere om de prioriterede områder i afsnit 2.1.

1.4 Hvem gælder vejledningen for?

Denne vejledning gælder for dig, der ønsker at søge et nyt tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer i Fællesskema 2018. Vejledningen gælder også for dig, der fik tilsagn til pleje af græs- og naturarealer i 2015, 2016 eller 2017.

Hvis du har et eksisterende tilsagn, der er givet i 2014 eller tidligere, kan du læse om betingelserne i vejledning om tilsagn til miljø- og økologiordninger samt miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (for tilsagn givet fra 1998-2014).

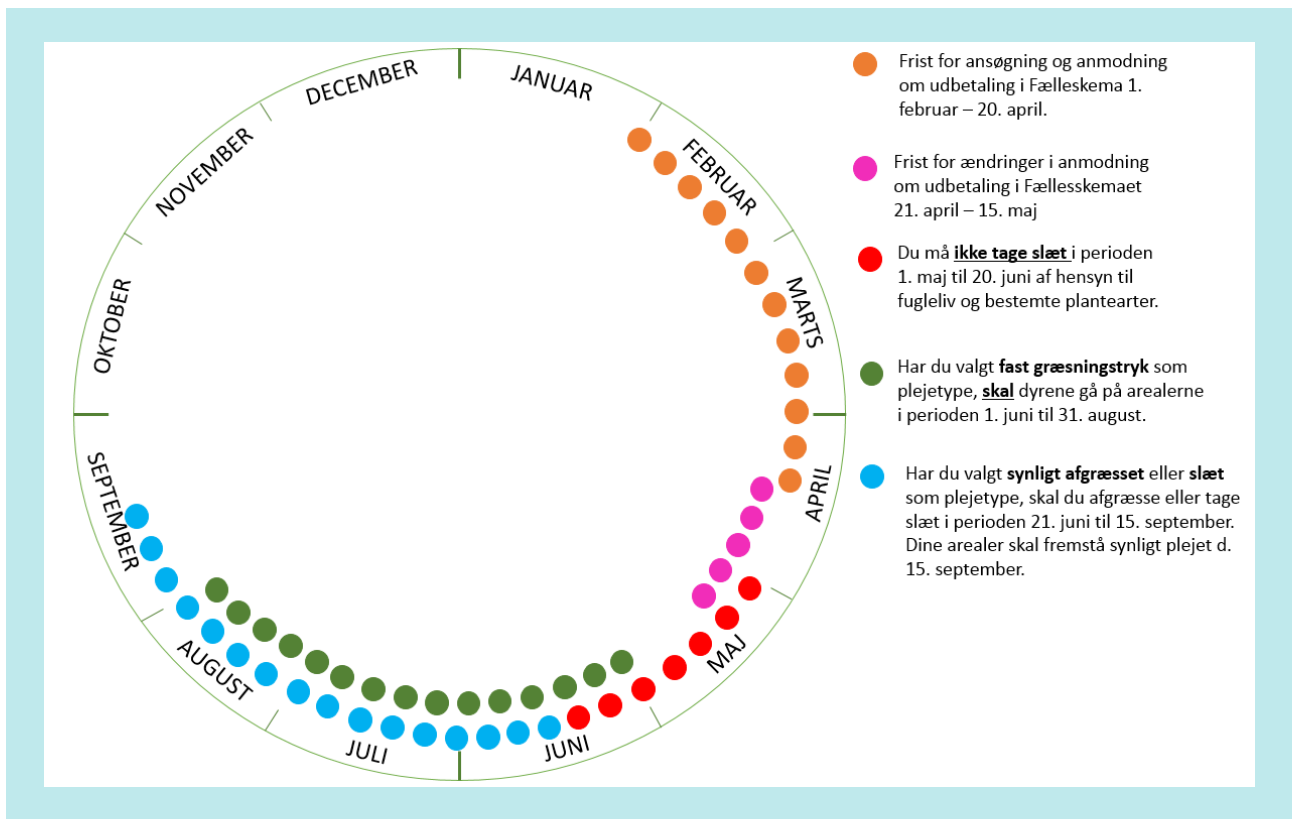
1.5 Vigtige frister og datoer

Du kan få et overblik over vigtige tidspunkter og frister i ordningen Pleje af græs- og naturarealer i tabellen nedenfor:

TABEL 1.1 Vigtige frister og datoer

1. februar 2018	<ul style="list-style-type: none"> Fællesskemaet åbner i Tast selv-service.
20. april 2018	<ul style="list-style-type: none"> Frist for indsendelse af Fællesskemaet. Frist for ansøgning om nye tilsagn (med start 1. september 2018). Frist for anmodning om udbetaling, hvis du har et eksisterende tilsagn.
1. maj 2018	<ul style="list-style-type: none"> Du må ikke tage slæt eller afpudse arealet i perioden 1. maj til og med 20. juni.
15. maj 2018	<ul style="list-style-type: none"> Frist for at vælge mellem fast græsningstryk eller synligt afgræsset for tilsagn, hvis du i dit tilsagn kan vælge mellem begge forpligtelser. Frist for at ansøge om nedsat græsningstryk. Frist for ændringer til Fællesskemaet. Frist for forsinket indsendelse af Fællesskemaet – og forsinket ansøgning om udbetaling af eksisterende tilsagn. Ansøgning om nyt tilsagn skal dog ske senest 20. april 2018.
1. juni 2018	<ul style="list-style-type: none"> Dyrene skal gå på arealet, hvis du har valgt fast græsningstryk for et eksisterende tilsagn (1. juni til og med 31. august).
21. juni 2018	<ul style="list-style-type: none"> Forbudsperioden for slåning ophører.
31. august 2018	<ul style="list-style-type: none"> Periode hvor dyrene <i>skal</i> gå på marker med fast græsningstryk, slutter.
1. september 2018	<ul style="list-style-type: none"> Tilsagnsperioden starter for ny-ansøgte tilsagn.
15. september 2018	<ul style="list-style-type: none"> Arealet skal fremstå synligt afgræsset, hvis du har valgt denne metode til afgræsning for eksisterende tilsagn. Der skal være taget mindst ét slæt, hvis du har en forpligtelse til slæt for et eksisterende tilsagn.

¹ Jf. § 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

- Frist for ansøgning og anmodning om udbetaling i Fællesskema 1. februar – 20. april.
- Frist for ændringer i anmodning om udbetaling i Fællesskemaet 21. april – 15. maj
- Du må **ikke tage slæt** i perioden 1. maj til 20. juni af hensyn til fugleliv og bestemte plantearter.
- Har du valgt **fast græsningstryk** som plejetype, **skal** dyrene gå på arealerne i perioden 1. juni til 31. august.
- Har du valgt **synligt afgræsset** eller **slæt** som plejetype, skal du afgræsse eller tage slæt i perioden 21. juni til 15. september. Dine arealer skal fremstå synligt plejet d. 15. september.

2. Hvem kan søge om et tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer?

Du skal drive arealet som ejer eller forpagter ved tilsagnets begyndelse for at kunne søge tilsagn under ordningen Pleje af græs- og naturarealer.² Hvis du har indgået en aftale med en anden person, om at denne person har ret til at afgræsse arealet, men du stadig har rådigheden og det økonomiske ansvar for arealet, så er det dig, der kan søge eller opretholde tilsagnet på arealet. Der kan kun være en ansøger til et areal.

Bemærk, at hvis der både søges grundbetaling og tilsagn, så skal det være samme ansøger, der søger begge tilskud.

Både enkeltpersoner og selskaber, som fx I/S, A/S, ApS og a.m.b.a. kan søge tilsagn. Bedriften omfatter alle de produktionsenheder, som drives under samme CVR-nummer.

2.1 Hvilke arealer kan du søge om tilskud til?

For at få et tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer skal hver af de ansøgte arealer opfylde mindst ét af nedenstående kriterier.³

Indenfor Natura 2000 – områder:

- Mindst 50 % af marken skal ligge i den særlige Natura 2000-udpegning til pleje (kan ses i Internet Markkort)
- Mindst 50 % af marken skal ligge indenfor Natura 2000-områderne, og mindst 90 % af arealet er en gentegning af et græstilsagn (tilsagn type 4, 5, 9, 51, 56 eller 57)

Arealer med høj naturværdi (indenfor og udenfor Natura 2000-områderne⁴)

- Marken skal have en HNV-værdi på 5 eller derover (se afsnit 2.1.1 for beskrivelse af markens HNV-værdi)

Vådrområde- og lavbundsprojekter (indenfor og udenfor Natura 2000)

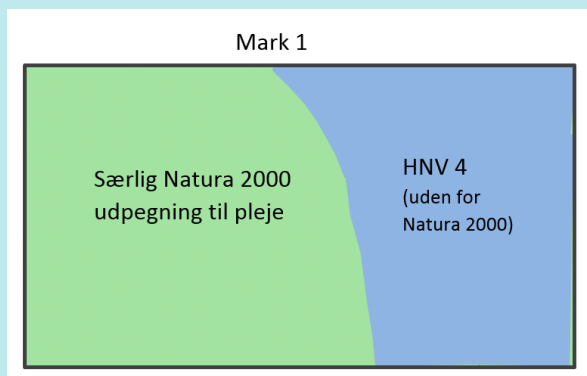
Mindst 50 % af marken skal ligge inden for et vådområde- eller lavbundsprojekt anlagt med tilskud under landdistriktsprogrammet. Du kan kun søge tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer på den del af projektet, der kan leve op til reglerne for afgræsning eller slæt.

---

² Jf. § 8, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³ Jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁴ Nogle naturarealer med høj HNV-værdi kan tage skade af afgræsning – fx hængesæk. Det anbefales derfor, at du tager kontakt til kommunen, inden du søger om tilsagn med afgræsning inden for Natura 2000-områderne.

FIGUR 2.1. Mere end 50 % af marken ligger inden for den særlig Natura 2000-udpegning til pleje. Marken opfylder derfor kravene til, at der kan ansøges om tilskud under dette kriterie.

I kapitel 8 kan du se, hvordan de enkelte arealer bliver prioriteret i forhold til hinanden.

I Internet Markkort (IMK) kan du under Korttemaer se de enkelte udpegninger/kortlag som viser dig de områder, hvor du kan søge om tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer:

- De særlige Natura 2000-udpegninger inden for Natura 2000-områderne finder du under korttemaet "Natura 2000-udpegninger".
- HNV-kortet finder du under korttemaet "Naturudpegninger" – her kan du se hvilken HNV-værdier der er registreret på dit areal. Du kan se, hvorfor dit areal har fået den pågældende værdi på www.arealinfo.dk.
- De aktive tilsagn om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer finder du under korttemaet "Miljø- og økologitilsagn".
- Temaerne, der omhandler vådområde- og lavbundsprojekter, finder du under korttemaet "Vandprojekter". De enkelte kortlag hedder "Fosfor vådomr – E", "Kvælstof vådomr – E", "Private vådområder", "Statslige vådomr – E, Lavbund vådomr -E" og "VMPIII anlæg".

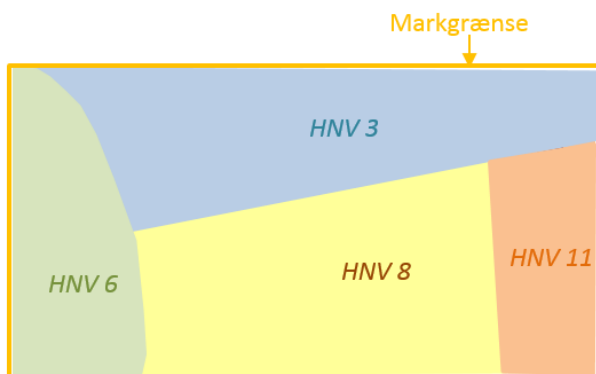
2.1.1 Markens HNV-værdi

HNV står for High Nature Value (Høj Natur Værdi) og er et udtryk for, hvor høj en naturværdi der er registreret på alle lysåbne naturarealer efter en skala fra 0 til 13. Dette vises i det landsdækkende HNV-kort. Du kan læse mere om, hvordan HNV-kortet bliver fremstillet på Landbrugsstyrelsens [hjemmeside](#).

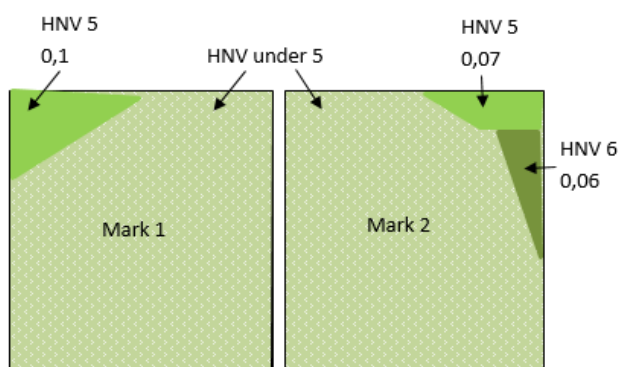
Når du indtegner marken i IMK, og ansøger om tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, vil den indtegnede mark automatisk få tildelt en HNV-værdi i Fællesskemaet.

Hvordan opgøres HNV-værdien for den indtegnede mark?

Markens HNV værdi opgøres på baggrund af værdierne i HNV-kortet. Din marks HNV-værdi svarer til den højeste værdi, som udgør mindst 0,1 ha af din indtegnede mark (se figur 2). Det betyder, at hvis blot 0,1 ha på marken har en HNV-værdi på 11, vil hele marken få værdien 11, uanset at alle andre områder på marken har en lavere værdi (se figur 2). Bemærk, at de 0,1 ha skal have samme HNV-værdi (se figur 3).

Figur 2: Mark med flere HNV-værdier. Den største værdi gælder for hele marken. Marken har altså en HNV-værdi på 11

Mark 1 har en HNV værdi på 5 på et areal, der er 0,1 ha eller større. Mark 1 kan derfor få tilskud til pleje af græs og naturarealer. På mark 2 findes to arealer med højere HNV-værdi, men da ingen af arealerne er større eller lig med 0,1 ha, bliver markens HNV-værdi under 5, og mark 2 kan ikke få tilskud.

Figur 3: Mark 1 har en HNV værdi på 5 på et areal, der er 0,1 ha eller større. For mark 1 kan der derfor ansøges om tilskud til pleje af græs og naturarealer. På mark 2 findes to arealer med højere HNV-værdi, men da ingen af arealerne er større eller lig med 0,1 ha, bliver markens HNV-værdi under 5, og derfor kan der ikke søges om tilsagn til mark 2.

HNV-værdien kan i særlige tilfælde gælde på tværs af markindtegningen. Dette kan du læse mere om i afsnit 7.2.1.

HNV-kortet bliver opdateret hvert efterår til brug for ansøgningsrunden året efter. Data bliver trukket fra forskellige databaser (se nedenfor) den 1. september. Det betyder, at oplysninger til brug for opdateringen af HNV-kortet skal være indtastet og kvalitetssikret senest den 31. august for at slå igennem på næste års kort. På miljøportalen kan du se, hvilke kriterier dine arealer har fået point for.

Følgende data kan henholdsvis private og kommunen bidrage med, hvis man ligger inde med nye data:

- De tre point, der kan gives for rødliste- og bilagsarter (rødliste- og bilagsarter 1, 2, 3), trækkes fra Naturbasen under fugleognatur.dk. Her kan alle i princippet indberette data. Ekspert kvalitetssikrer de rødlistede fund.
- De tre point, der kan gives til planteregistreringer (planteindikator 1, 2, 3), trækkes fra Naturdatabasen i Miljøportalen og kan indberettes af kommuner og Naturstyrelsen.

2.2 Hvornår gælder tilsagnet fra?

Tilsagnet starter 1. september i ansøgningsåret. Det vil sige, at tilsagn, du søger i Fællesskemaet 2018 gælder fra 1. september 2018. Det betyder, at alle regler og forbud skal overholdes fra den dato. Selve plejeforpligtelse skal første gang være opfyldt den 15. september 2019 for tilsagn med start 1. september 2018.

2.3 Minimumskrav

For at få nyt tilsagn er der særlige krav til størrelsen af de marker, du søger til, og til hvor mange ha du samlet søger tilsagn til. Følgende to kriterier for størrelse skal være opfyldt:

1. Dit samlede tilsagnsareal skal være minimum 2 ha
  - 1.1. Undtagelse hvis tilsagnsarealet indeholder særlige naturtyper (læs kapitel 2.3.1).
2. Marken skal være minimum 0,30 ha (se mere i afsnit 2.3.2).

2.3.1 Tilsagnsarealet skal være minimum 2 ha⁵

For at kunne søge om nyt tilsagn til pleje af græs- og naturarealer skal du opfylde mindst en af tre muligheder:

- Du søger nyt tilsagn til mindst 2 ha.
- Du søger nyt tilsagn til et areal, der tilsammen med et eksisterende 5-årigt tilsagn til pleje af græs- og naturarealer udgør mindst 2 ha. Det vil sige, at hvis du søger tilsagn til 1 ha, skal du have et eksisterende tilsagn til pleje af græs- og naturarealer eller til pleje af vådområder på bedriften til mindst 1 ha i forvejen, så du i alt har tilsagn til 2 ha pr. 1. september 2018
- Du søger tilsagn, og mindst 0,1 ha af arealet i ansøgningen er registreret som rigkær, kildevæld eller overdrev inden for et Natura 2000-område.. Du kan se registreringer i IMK fra 1. februar. Hvis din mark ved ansøgningsperiodens begyndelse overlapper en af de tre naturtyper i IMK, gælder 2 ha grænsen altså ikke.

Grænsen gælder kun når du søger nyt tilsagn, og har derfor ikke betydning for allerede eksisterende tilsagn under 2 ha.

De 2 ha behøver ikke at have samme tilskudssats og behøver ikke at være sammenhængende, men skal være omfattet af et 5-årigt tilsagn til pleje af græs- og naturarealer (type 56, 57, 66 og 67).

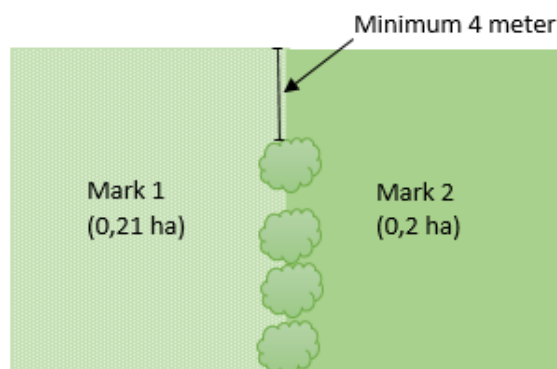
Det eksisterende tilsagn må ikke udløbe i samme år som det nye starter. Det vil sige, at hvis du søger om nyt tilsagn i 2018 på 1 ha, skal du have et eksisterende tilsagn på minimum 1 ha der udløber 1. september 2019 eller senere.

2.3.2 Marken skal være minimum 0,30 ha⁶

For at opnå tilsagn skal marken være et sammenhængende areal på mindst 0,30 ha og have samme tilskudssats for hele marken.

Du kan også få tilsagn, hvis du har to eller flere marker, som opfylder følgende kriterier:

- Markernes samlede areal er mindst 0,30 ha.
- Markerne hænger sammen med en støtteberettiget passage, der er mindst 4 m bred og som der er søgt tilsagn til.
- Du søger nyt tilsagn til begge marker i 2018 og med samme tilsagnstype/tilskudssats (dette er især vigtigt ved fradrag, grundbetaling— se afsnit 7.2.1).

⁵Jf. § 8, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁶Jf. § 8, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

3. Tilskuddets størrelse⁷

Når du søger om et nyt tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, skal du vælge i Fællesskemaet, om du ønsker at kunne søge grundbetaling til dine tilsagnsarealer i 2019 og resten af tilsagnsperioden. Dit valg gælder for alle 5 tilsagnsår.

Type 66: Sætter du kryds i nej, får du tilsagnstype 66 med høj sats, hvormed du ikke kan søge om grundbetaling, samtidig med at du søger om udbetaling af tilsagnet. Det betyder, at du kan søge grundbetaling i 2018, men at du ikke kan søge grundbetaling fra 2019 og 5 år frem.

Type 67: Sætter du kryds i ja, får du tilsagnstype 67 med lav sats, hvormed du også kan søge om grundbetaling i hele tilsagnsperioden, så længe marken lever op til støttebetingelserne i grundbetalingsordningen – det er altså ikke et krav, at du søger grundbetaling i alle 5 tilsagnsår.

Tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer og grundbetaling kan altså godt kombineres. Det er alene et spørgsmål, om du kan opfylde betingelserne for grundbetaling, om du har betalingsrettigheder, og hvad du ønsker på det enkelte areal. Du kan dog ikke vælge fast græsningstryk som metode for afgræsning, når du søger om grundbetaling på arealet. Læs mere i afsnit 4.3.

Du kan se tilskudssatserne i skemaet:

TABEL 3.1. Tilskudssatserne

Forpligtelse	Type 66. Tilskud, der <u>ikke</u> kan kombineres med grundbetaling (kr./ha)	Type 67. Tilskud, der <u>kan</u> kombineres med grundbetaling (kr./ha)
Afgræsning	2.600	1.650
Slæt	1.050	850

Se kapitel 6 for at læse mere om kombination med andre støtteordninger.

Bemærk, at tilskud kan reduceres på grund af EU's tilskudsloft⁸, hvis du fx har tilsagn til fastholdelse af vådområder på samme areal, se afsnit 7.2.8.

⁷ Jf. § 22, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁸ Jf. artikel 28, stk. 8, og bilag II i Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

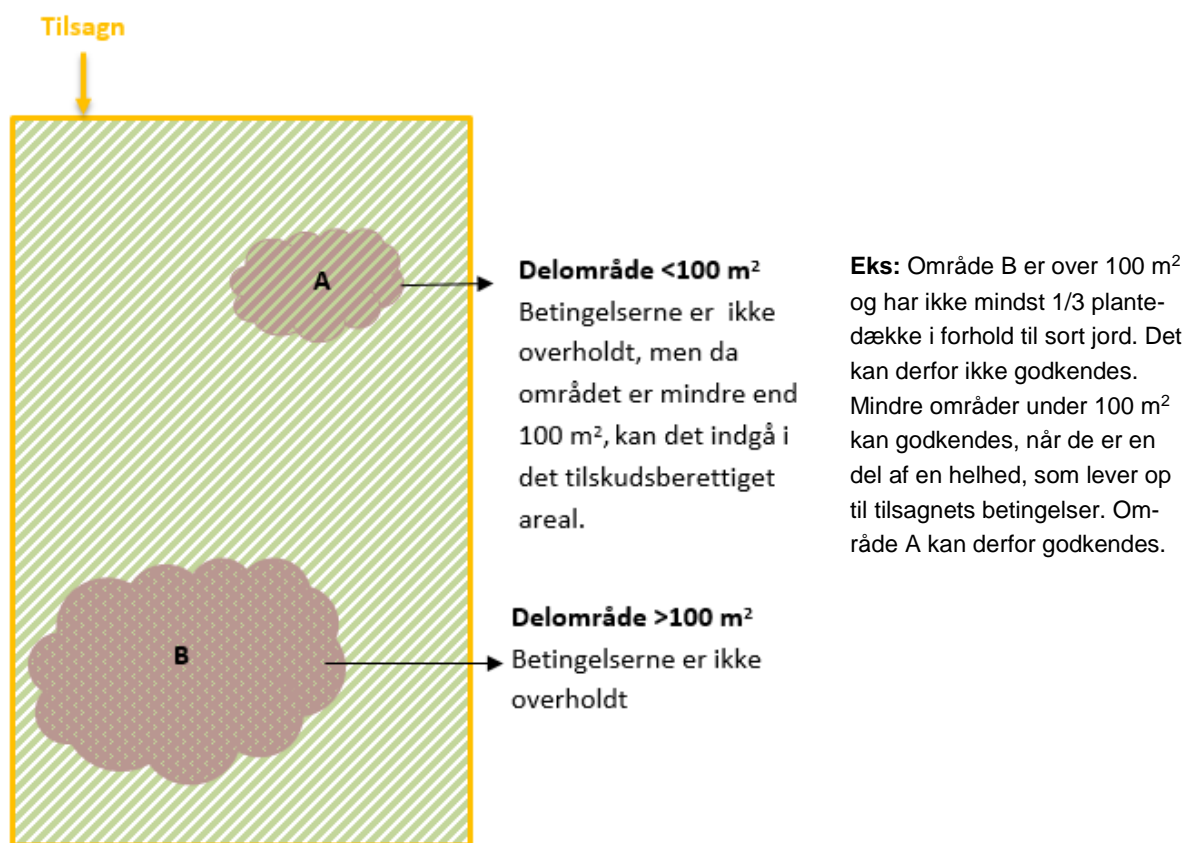
4. Betingelser for at få tilskud

Der er en række betingelser, du skal opfylde, når du har fået tilsagn. Det er både betingelser om pleje af areaerne (slæt eller afgræsning) og forbud fx mod brug af plantebeskyttelsesmidler og gødning.

Når du søger tilsagnet, vælger du i Fællesskemaet, hvilken plejeforpligtelse du ønsker. Du kan vælge mellem forpligtelse til afgræsning eller forpligtelse til slæt. Den forpligtelse du vælger, gælder for alle 5 tilsagnsår.

4.1 Krav til plantedække

Alle arealer med tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer skal have et plantedække i hele tilsagnsperioden. Du må ikke omlægge et eksisterende græsareal til nyt græs, så længe der er tilsagn på arealet. Vegetationen skal dække mere end 1/3 af overfladen i forhold til sort jord. Dette krav gælder for hver 100 m². Det betyder, at arealer uden plantedække, eller med mindre end 1/3 plantedække kun kan godkendes, hvis de er under 100 m². Områder uden plantedække som følge af dyrevexler eller offentlighedens adgang på trampestier kan dog godkendes.⁹

Figur 3: delområder over 100 m² der ikke overholder tilsagnsbetingelserne skal fraregnes tilsagnsarealet

⁹ Jf. § 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Midlertidig oversvømmede arealer kan godkendes, hvis arealerne stadigvæk har et plantedække og er plejede. Arbejdsveje og markveje er støtteberettigede, hvis der er et plantedække, der lever op til ovenstående krav. Markveje og arbejdsveje er dog i nogle tilfælde ikke støtteberettigede under grundbetalingsordningen, læs om, hvordan du indtegner areal, der ikke er støtteberettiget under grundbetalingsordningen i afsnit 7.2.4.

4.1.1 Krav til plantedække ved forpligtelse til afgræsning

Søger du forpligtelse til afgræsning, skal arealet være egnet til afgræsning.¹⁰ Det betyder, at dyrene skal kunne afgræsse og færdes på arealet. Der må gerne være spredt forekomst af buske og træer på arealet, så længe der ikke er tale om skov (se afsnit 5.3). Der skal blot være plantedække under bevoksningen, som dyrene skal kunne afgræsse, hvis du ønsker tilsagn til arealet. Områder over 100 m² – hvor der ikke er et plantedække der kan græsses - skal tegnes ud af marken, eller fraregnes når arealets størrelse opgøres, men må gerne indgå i indhegningen.

Bemærk, at du kun bør anmelde et areal, der er mindre end markindtegningen, hvis denne difference skyldes spredte ikke støtteberettigede arealer i marken, som ikke umiddelbart kan tegnes ud (se mere i afsnit 7.2.4).

4.1.2 Krav til plantedække ved forpligtelse til slæt

Søger du forpligtelse til slæt, skal arealet være egnet til slæt. Det betyder, at du skal tage mindst ét årligt slæt, og du skal fjerne det afslåede materiale.¹¹ Der må gerne være spredt forekomst af buske og træer på arealet, så længe der ikke er tale om skov (se afsnit 5.3). Der skal blot være et plantedække under, og du skal kunne tage slæt under og imellem træerne og buskene, hvis du ønsker tilsagn til arealet. Områder over 100 m² – hvor der ikke kan tages et slæt - skal fraregnes, når arealets størrelse opgøres.

Bemærk, at du kun bør anmelde et areal, der er mindre end markindtegningen, hvis denne difference skyldes spredte ikke støtteberettigede arealer i marken, som ikke umiddelbart kan tegnes ud (se afsnit 7.2.1).

4.1.3 Særligt for GLM-landskabselementer

Fortidsminder samt søer og vandhuller på op til 2.000 m², der ligger inde i markblok, er beskyttet under reglerne for God Landbrugs- og Miljømæssig stand (GLM).¹² De betegnes som henholdsvis GLM-fortidsminder samt GLM-søer og -vandhuller.

GLM-søer og -vandhuller

GLM-søer er ikke støtteberettiget under ordningen Pleje af græs- og naturarealer. Dog kan GLM-søen indgå i tilsagn givet i 2015 eller 2016, hvis de blev ansøgt som en del af tilsagnet.

GLM-søer må ikke indgå i din markindtegning. Det betyder, at du enten skal slette den del af marken, der overlapper med GLM-fortidsmindet, eller opdele marken i IMK under fanen "Rediger marker". Hvis GLM-søen indgår i dit tilsagn fra 2015 (udløber 2019 eller 2020) eller 2016 (udløber 2021) skal du dog ikke indtegne GLM-søen som en selvstændige mark. I disse tilfælde kan GLM-søen indgå som en del af tilsagnsmarken.

GLM-fortidsminder

GLM-fortidsminder er kun støtteberettigede, hvis de kan afgræsses, eller der kan tages slæt på dem. Fortidsminderne skal plejes som resten af tilsagnsarealet for at være berettiget til støtten. Vær opmærksom på, at marken kun må omfatte et GLM-fortidsminde, hvis det er en del af tilsagnsarealet. Hvis GLM-fortidsmindet ikke er en del af tilsagnet, skal det tegnes ud af marken. Se mere om hvordan du indtegner dit tilsagnsareal i afsnit 7.2.1

¹⁰ Jf. § 11, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

¹¹ Jf. § 11, stk. 1 og § 14, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

¹² Jf. bilag 1, pkt. 1.36, stk. 1, i Jf. bekendtgørelse nr. 94 af 12. januar 2017 om krydsoverensstemmelse.

I IMK finder du de registrerede GLM-søer og -vandhuller og GLM-fortidsminder. Hvis du har et areal, som du mener, er et GLM-landskabselement, som ikke er registreret på kortet, skal du indsende et ændringsforslag via IMK (se mere i [brugerguide til IMK](#)).

Du kan læse mere om GLM-landskabselementer i [Vejledning om direkte arealstøtte 2018](#).

4.2 Forpligtelse til slæt

Har du valgt en plejeforpligtelse til slæt, skal du tage minimum ét årligt slæt på arealet i perioden 21. juni til 15. september¹³ Slæt defineres som slåning af plantedække, hvor det afslåede materiale fjernes fra arealet.

I perioden 1. maj til og med 20. juni må arealerne ikke slås af hensyn til fugle og vildt.¹⁴

Du kan ikke erstatte det årlige slæt med afgræsning, men du kan vælge at supplere med afgræsning. Hvis du ønsker at supplere slæt med afgræsning, gælder de generelle regler for afgræsning som beskrevet i afsnit 4.4.

4.3 Forpligtelse til afgræsning

Har du valgt en plejeforpligtelse til afgræsning og ikke søger om grundbetaling (uanset om du har type 66 eller type 67), skal du hvert år vælge, hvilken metode til afgræsning du ønsker at være forpligtet efter. Du kan vælge mellem to metoder:

- Synligt afgræsset pr. 15. september (kapitel 4.3.1), eller
- Fast græsningstryk i perioden 1. juni til 31. august (kapitel 4.3.2).

Du skal angive i Fællesskemaet for hver mark, hvordan du vil opfylde forpligtelsen til afgræsning. Du behøver ikke at vælge den samme metode til afgræsning i alle fem tilsagnsår.¹⁵

Hvis du har et tilsagn med mulighed for at kombinere med grundbetaling (type 67), kan du kun vælge afgræsningsmetoden fast græsningstryk hvis du undlader at søge om grundbetaling. Det gælder dog ikke, hvis du søger grundbetaling under art. 32¹⁶.

Plantedækket må ikke slås i perioden fra 1. maj til og med 20. juni.¹⁷

I perioden fra 21. juni til og med 15. september (31. august ved fast græsningstryk) må du gerne foretage en afpudsning på arealet, hvis afpudsningen er en naturlig del af driften med afgræsning. Fladedækkende afpudsning og afpudsning før påbegyndt afgræsning anses ikke som en naturlig del af driften med afgræsning.¹⁸ Det betyder, at du gerne må afpudse delområder, efter dyrene er sat ud på arealet. Det kan fx være et område med siv, der skal afpudses, for at dyrene kan holde det nede. Du må derimod ikke afpudse hele marken, da det ikke ses som en naturlig del af en drift med afgræsning.

---

¹³ Jf. § 14, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

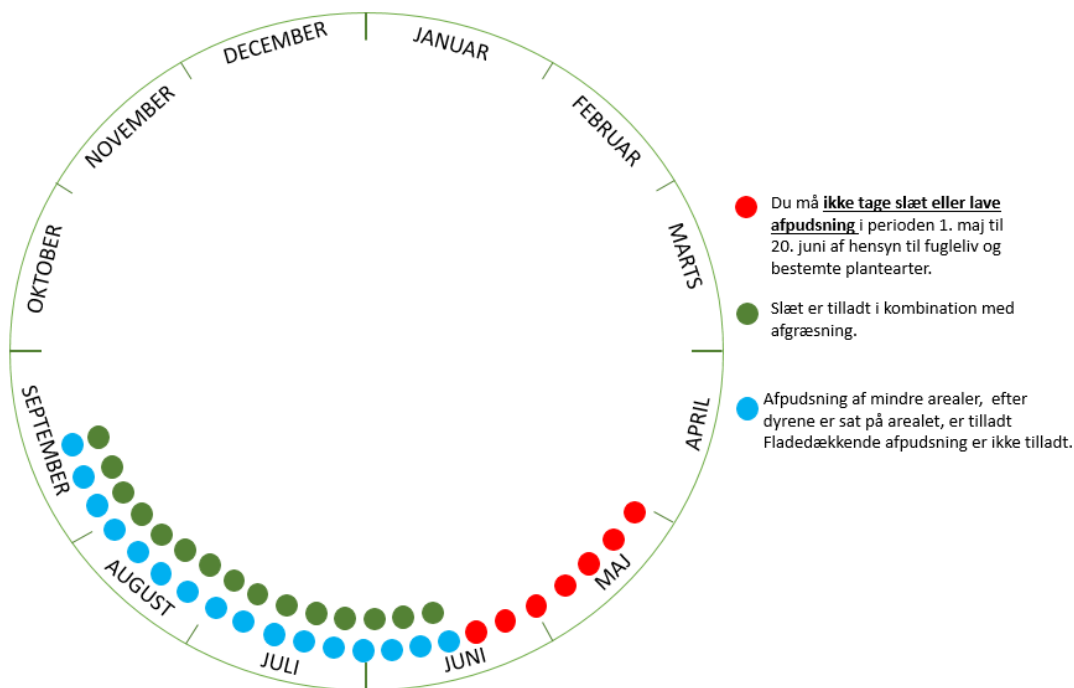
¹⁴ Jf. § 14, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

¹⁵ Jf. § 13, stk. 2, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

¹⁶ Jf. § 13, stk. 2, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

¹⁷ Jf. § 13, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

¹⁸ Jf. § 13, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Figur 4: reglerne for slåning af tilsagnsarealer.

I perioden 21. juni til den 30. april må du gerne tage slæt. Ved slæt forstås, at det afslåede plantemateriale fjernes fra arealet. Hvis dyrene sættes på arealet inden 30. april, må der godt laves en afpudsning, inden de sættes på arealet.

Det betyder altså:

- 1. maj til 20. juni: plantedækket må ikke slås (hverken afpudsning eller slæt).
- 21. juni til og med 31. august/15. september: Afpudsning må kun ske som en del af driften med afgræsning (kun efter dyrene er sat på arealet og ikke fladedækkende afpudsning) – slæt er tilladt, hvis det sker som et supplement til afgræsningen – fx for at sikre vinterfoder.
- 1. september/16. september til 30. april: Der er ingen regler for slåning af arealet.

Hvis der ligger frøavlsmarker i nærheden, gælder der dog særlige regler.¹⁹ Her skal du slå dine arealer inden blomstring, hvis:

- Arealerne ligger inden for de afstandskrav, som gælder for certificering af frø, og
- den berørte frøavler beder dig om det.

Du kan i særlige tilfælde opnå en dispensation fra slåningsforbuddet, hvis du fx skal bekæmpe invasive arter som kæmpebjørneklo²⁰.

¹⁹ Jf. § 13, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

²⁰ Jf. § 13, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

4.3.1 Synligt afgræsset²¹

Hvis du vælger at benytte dig af afgræsningsmetoden synligt afgræsset, er der ingen krav om, hvor mange dyr, der skal gå på marken, eller hvornår og hvor længe de skal gå der. Du må derfor godt benytte dig af skiftefolde og tage dyrene væk fra arealet i perioder. Dog er der to krav, der skal være opfyldt:

- Marken skal være omfattet af afgræsning indenfor perioden 1. juni til 15. september, men dyrene behøver ikke at være på arealet i hele perioden.
- Marken skal fremstå synligt afgræsset (se definition i boksen nedenfor) 15. september (31. august for tilsagn indgået i 2014 eller tidligere).

Hvornår er et areal synligt afgræsset?

Det er tilsagnets type, der afgør, hvad der kan godkendes som synligt afgræsset. Kontrollen af dette krav sker for hver 100 m². Det betyder, at områder over 100 m², der ikke lever op til nedenstående krav, ikke vil blive godkendt.

Type 67. Arealer med lav sats (kan kombineres med grundbetaling): Disse er synligt afgræsset, når mere end 50 procent af plantedækket bærer præg af afgræsning og er under 40 cm højt. Områder på arealet under 100 m², hvor plantedækket er over 40 cm højt, vil kunne accepteres. Områder større end 100 m², der ikke er synligt afgræsset 15. september, vil ikke kunne godkendes som støtteberettiget.

Dette svarer til aktivitetskravet på grundbetalingsordningen, hvis du vælger at opfylde aktivitetskravet med afgræsning.

Type 66. Arealer med høj sats (kan ikke kombineres med grundbetaling): Disse er synligt afgræsset, når de bærer tydeligt præg af afgræsning. Det vil sige når mindst 50 % af plantedækket er tydeligt afbidt. Her er der altså ikke et krav om, at planterne skal være under 40 cm. Det kan være en fordel i naturprægede områder, fx hvis der er meget siv.

Hedearealer: Arealet er synligt afgræsset, når mindst 50 % af planterne mellem lyngen er holdt nede ved afbidning. Bemærk, at denne regel kun gælder for lyng, og ikke for fx revling eller andre dværgbuske. Disse er ikke støtteberettiget, hvis dyrene ikke græsser dem.

4.3.2 Fast græsningstryk²²

Du kan kun vælge fast græsningstryk hvis du ikke søger grundbetaling til arealet²³ (dog undtaget grundbetaling under artikel 32 – se afsnit 5.5). Du kan godt vælge fast græsningstryk selv om du har et tilsagn der kan kombineres med grundbetalingen (type 67), men du må ikke søge om grundbetaling til arealet de år du vælger fast græsningstryk på tilsagnet.

Hvis du vælger fast græsningstryk som metode for afgræsning, gælder det, at:

²¹ Jf. § 13, stk. 1, nr. 2, litra a, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

²² Jf. § 13, stk. 1, nr. 2, litra b, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

²³ Jf. § 13, stk. 2, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

- Der skal til enhver tid gå mindst 1,2 storkreaturer/ha på arealet, i perioden fra 1. juni til 31. august, medmindre du har søgt, og Landbrugsstyrelsen har godkendt et lavere græsningstryk for arealet.
- Du overholder reglerne for indhegning som beskrevet nedenfor.

Storkreaturer beregnes som:²⁴

TABEL 4.1. Beregning af storkreaturer

Tyre, køer og andet kvæg over to år, heste over seks måneder	1,0 storkreaturer
Kvæg fra seks måneder til to år	0,6 storkreaturer
Får og geder over et år og hjortedyr over ni måneder	0,15 storkreaturer

Der skelnes ikke mellem store og små racer.

Krav til arealer med fast græsningstryk:

Når du vælger fast græsningstryk som afgræsningsmetode, er der ikke krav om, at arealet på alle delområder skal fremstå afgræsset. Kravet er blot, at der skal gå det fastsatte antal dyr på arealet, og at der er et plantedække, der kan afgræsses (se krav til plantedække i afsnit 4.1). Arealer, der ikke kan afgræsses, kan ikke være en del af tilsagnet. Det kan fx være befæstede arealer, bygninger eller tæt krat, som dyrene ikke kan afgræsse under eller imellem.

Regler for indhegning ved valg af fast græsningstryk²⁵:

En indhegning må kun indeholde marker og andre arealer, der bliver drevet af samme tilsagnshaver. Et græsningslav/-forening eller lignende, der er ejet af flere medlemmer, må gerne vælge fast græsningstryk som metode for afgræsning. Det gælder blot, at det er græsningslavet/-foreningen, der skal have råderetten over hele arealet inden for indhegningen og samtidig stå som ansøger af tilsagnet.

Når du har valgt fast græsningstryk, må indhegningen ud over tilsagnsmarken indeholde følgende arealer der også tilhører dig som enten ejer eller forpagter:

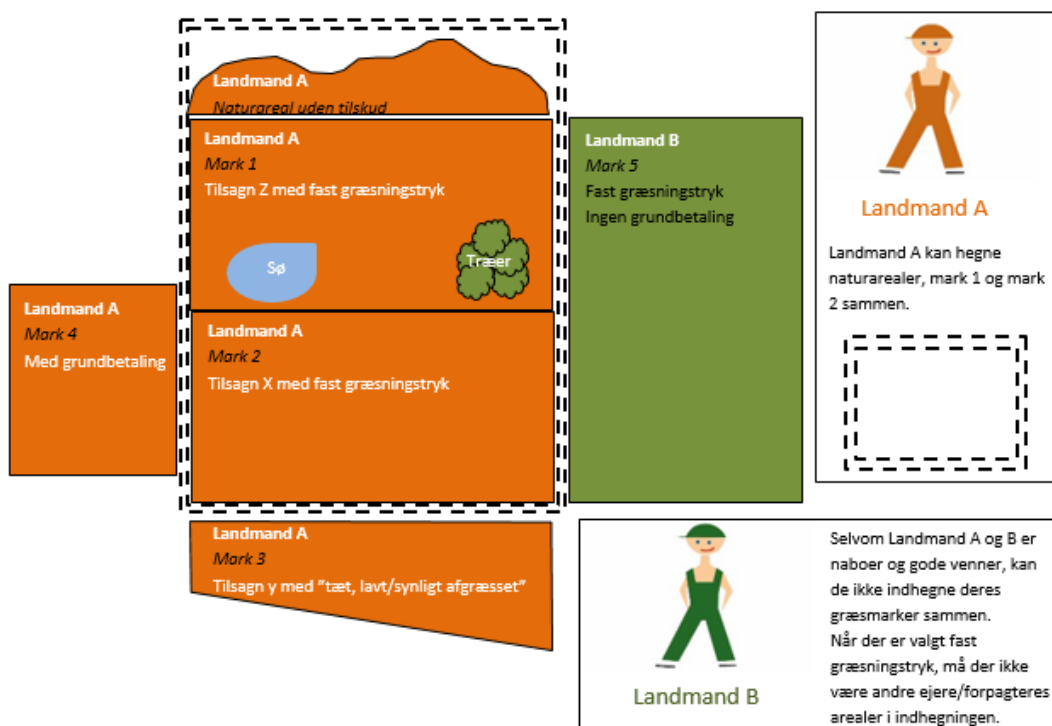
- Andre marker med tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, med forpligtelse til fast græsningstryk
- Naturarealer, som
  - ikke har andre typer af tilsagn under landdistriktsprogrammet med pligt til afgræsning eller slæt, og
  - ikke modtager støtte under grundbetalingsordningen, bortset fra arealer omfattet af art. 32 og dermed ikke kan leve op til aktivitetskravet på grundbetalingsordningen (se mere om art. 32 i kapitel 5.5).

Se figur 7 for en illustration over hegningsreglerne.

²⁴ Jf. § 13, stk. 7, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

²⁵ Jf. § 13, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Figur 5 hegningsregler ved fast græsningstryk

Reglerne for tilskudsfordring gælder i hele indhegningen og ikke kun på tilsagnsarealet (se afsnit 4.4.1).

Beregning af græsningstrykket

Græsningstrykket opgøres på baggrund af hele det areal, der kan afgræsses i indhegningen. Dette gælder også, selvom du ikke søger tilskud til hele arealet.²⁶

Eksempel:

I en indhegning er der 10 ha. Ud af disse er der kun tilsagn på de 8 ha (der er ikke søgt til mere end 8 ha). 1 ha af de 10 ha kan ikke afgræsses, da det er vandlidende eller med tæt buskads. Denne ene ha ligger uden for de 8 ha med tilsagn, men inden for indhegningen. Kravet til græsningstrykket er mindst 1,2 SK/ha.

Græsningstrykket skal beregnes ud fra hele det græsningsegnete areal i indhegningen, og ikke kun det arealer der er tilsagn på. Det vil sige, at græsningstrykket skal beregnes ud fra indhegningen på 10 ha, minus den ene ha der ikke kan afgræsses pga. vand og tæt buskads

Kravet til græsningstrykket i denne indhegning er derfor:

$$1,2 \text{ SK/ha} * 9 \text{ ha (selvom tilsagnet kun er på 8 ha)} = 10,8 \text{ SK.}$$

²⁶ Jf. § 13, stk. 1, nr. 2, litra b, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Denne regel skyldes, at græsningstrykket er fastsat for at sikre, at der sker en pleje af hele arealet. Hvis der indgår ikke-tilsagnsarealer i indhegningen, der kan afgræsses, vil dyrene være spredt ud over et større areal, og græsningstrykket skal derfor tilpasses dette areal for at sikre en ordentlig pleje af hele tilsagnsarealet.

Bemærk, at det er et minimumsgræsningstryk. Det vil sige, at der rundes altid op til nærmest mulige græsningstryk. I ovenstående eksempel skal der bruges 10,8 SK. Hvis dette opfyldes med køer over 2 år, vil det betyde, at der skal gå mindst 11 køer i indhegningen.

Bemærk: Hvis du samhegner egne marker, hvor der er fastsat forskelligt græsningstryk, skal der i hele indhegningen være et antal dyr svarende til det højeste fastsatte græsningstryk, for at alle marker kan godkendes.

Eksempel

Mark A med krav om 1,2 storkreaturer pr. ha er i indhegning med mark B, der har fået nedsat kravet til 1,0 stor-kreaturer pr. ha. Da der samlet går 1,1 storkreaturer pr. ha i indhegningen, vil marken med krav om 1,0 storkreaturer pr. ha kunne godkendes, mens marken med krav om 1,2 storkreaturer pr. ha vil blive underkendt. Dette vil gælde uanset, i hvilken af markerne dyrene befinder sig under kontrollen, så længe de har adgang til hele arealet.

Kravet for tilsagn indgået i 2015, 2016 og 2017 er 1,2 sk/ha, hvis du ikke har søgt om nedsat græsningstryk. For tilsagn indgået i 2010-2014 er kravet 1,5 sk/ha. Hvis du ønsker at samhegne arealer med forskellig startdato, skal du derfor være opmærksom på, at der kan være forskellige krav til græsningstrykket, og at det er det højeste antal dyr, der skal være opfyldt for hele indhegningen. Du kan også vælge at søge om at få græsningstrykket nedsat, hvis der er en naturfaglig begrundelse for dette.

Det fastsatte græsningstryk er et minimums græsningstryk. Du må derfor godt have flere dyr på marken, når blot der ikke overgræsses, så plantedækket ødelægges.²⁷ Det kan ofte være en fordel at sætte et eller flere ekstra dyr ud i tilfælde af sygdom eller dødsfald i besætningen.

Dyrene skal gå på arealet i hele perioden 1. juni til 31. august. Du må altså ikke bruge skiftefolde eller opdele marken i mindre dele, så dyrene ikke har adgang til hele arealet. Du må dog godt opdele marken, hvis der i hver af foldene er det fastsatte græsningstryk. Før 1. juni og efter 31. august må du gerne opdele marker.

²⁷ Jf. § 12, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Husk at søge om dispensation hos Landbrugsstyrelsen, hvis du hjemtager nogle af dyrene, fx på grund af sygdom, eller hvis arealerne er for våde til at kunne afgræsses. Du skal have modtaget afgørelsen om dispensation, før du fjerner dyrene fra arealet. Kun i særlige tilfælde, hvor der er akut fare for dyrevelfærden, må du fjerne dyrene fra arealet, inden du har modtaget afgørelse på din dispensationsansøgning. Du skal i disse tilfælde indsende anmodningen om dispensation hurtigst muligt – det vil oftest sige samme dag, som du har hjemtaget dyrene. Du kan læse mere om dispensation i afsnit 10.9.

Nedsættelse af græsningstrykket²⁸.

Du kan søge om at få græsningstrykket nedsat. Muligheden for at søge nedsat græsningstryk er indført for at tilgodese græsning af næringsfattige naturtyper, som ikke kan bære 1,2 storkreaturer pr. hektar, og hvor et lokalitetsbestemt græsningstryk kan fremme biodiversiteten. Derfor godkendes nedsat græsningstryk normalt kun på § 3-naturtyper eller andre værdifulde naturarealer. Ansøgningen skal derfor indeholde en udtalelse fra kommunen (for private og kommunale arealer) eller Naturstyrelsen (statens arealer). Du kan se en tabel over vejledende græsningstryk på Landbrugsstyrelsens [hjemmeside](#). Tabellen er vejledende, og det vil altid være forholdene på det enkelte areal, der ligger til grund for, hvilket græsningstryk der anbefales.

Ansøgning om nedsat græsningstryk skal indsendes til Landbrugsstyrelsen. Dette kan gøres på forskellige måder:

- ❖ Via Tast selv-service
  - Ved et nyt tilsagn skal du på siden " Ansøgning om ny miljø- og økologitilsagn" sætte kryds i rubrik D – Ansøgning om nedsat græsningstryk for ordningen "pleje af græs- og naturarealer".
    - Du skal også vedhæfte en udtalelse fra kommunen eller Naturstyrelsen. Har du ikke fået en udtalelse fra kommunen, kan du vedhæfte en forespørgsel.
  - Hvis du søger til et eksisterende tilsagn, skal du søge via siden " Udbetaling af tilskud – Miljø og økologi-tilsagn".
    - Du skal også vedhæfte en udtalelse fra kommunen eller Naturstyrelsen. Har du ikke fået en udtalelse fra kommunen, kan du vedhæfte en forespørgsel.
- ❖ Via mail
  - Sendes til arealtilskud@lbst.dk
- ❖ Via post
  - Sendes til Landbrugsstyrelsen, Arealtilskud, Pionér Allé 9, 6270 Tønder.

Ansøgningsfristen for nedsættelse af græsningstrykket er i 2018 15. maj. En ansøgning om nedsættelse af græsningstryk kan indsendes i ansøgningsåret eller i løbet af den 5-årige tilsagnsperiode. Hvis du har fået godkendt et lavere græsningstryk af Landbrugsstyrelsen, er det dette græsningstryk, der gælder i resten af tilsagnsperioden. Du kan dog senere ansøge om at få det sat yderligere ned. Kravet til græsningstryk kan ikke sættes op i tilsagnsperioden, men da det er et minimums græsningstryk, må du gerne sætte flere dyr på arealet, hvis der er behov for det.

Har du tidligere fået nedsat græsningstrykket i et eksisterende/tidligere tilsagn gælder denne nedsættelse af græsningstrykket ikke for det nye tilsagn. Søger du derfor et nyt tilsagn, skal du huske at indsende en ny ansøgning om nedsat græsningstryk.

4.4 Generelle betingelser for afgræsning

De generelle betingelser for afgræsning gælder, uanset om du har valgt fast græsningstryk eller synligt afgræsset som afgræsningsmetode. Betingelserne gælder også for tilsagn med forpligtelse til slæt, hvis slæt suppleres med afgræsning.

²⁸ Jf. § 13, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Generelle betingelser for afgræsning:

- Afgræsningen skal ske med husdyr, der er heste eller drøvtyggere.²⁹ Mufloner, hjorte m.v. skal være øremærkede for at regnes for husdyr.
- Afgræsningen skal ske på en måde, der sikrer, at arealerne ikke bliver overgræsset, og plantedækket bliver opretholdt³⁰
- Helårsafgræsning er tilladt, hvis tilsagnsbetingelserne bliver overholdt.

Hvis dit areal er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, skal du kontakte kommunen, inden du ændrer tilstanden på arealet. Det kan fx være, at du begynder afgræsning på arealer, der ikke tidligere har været afgræsset.

4.4.1 Tilskuds fodring

Du må ikke tilskuds fodre på tilsagnsarealerne.³¹ Forbuddet mod tilskuds fodring gælder også for arealer, som du ikke har tilsagn til, men som er samhegnet med tilsagnsmarker, når du har valgt afgræsningsmetoden fast græsningstryk.³²

Du må dog godt fodre kalve under 6 måneder, hvis fodringen sker i et kalveskjul, så de voksne dyr ikke spiser af foderet.

Du må gerne bruge halm til at give dyrene et tørt leje. Det er i orden, hvis dyrene spiser af det halm, som anvendes til leje, men decideret fodring med halm er ikke tilladt. Det betyder, at du ikke må fodre med halm i baller eller i dertil indrettede foderstativer.

Mineraler er ikke tilskuds fodring og er derfor tilladt. Håndfodring som lokkemiddel anses heller ikke som tilskuds fodring.

Du skal være opmærksom på, at der kan være anden regulering, der begrænser muligheden for tilskuds fodring.

Hvis din mark fx er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, kan der være et forbud mod tilskuds fodring. Der skal søges en dispensation hos kommunen til at tilskuds fodre på § 3 beskyttede arealer. Dette gælder også tilskuds fodring af kalve i kalveskjul. Dispensationen fra kommunen skal du sende til Landbrugsstyrelsen sammen med ansøgningen om dispensation fra tilsagnsreglerne.

---

²⁹ Jf. § 12, stk. 1 nr. 1 i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer.

³⁰ Jf. § 12, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³¹ Jf. § 12, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³² Jf. § 13, stk. 3, nr. 2, litra c, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

4.5 Forbud

4.5.1 Gødskning

Du må ikke tilføre gødning til tilsagnsarealerne, udover den gødning, der bliver efterladt på arealet af de græssende husdyr.³³

4.5.2 Brug af plantebeskyttelsesmidler

Du må ikke bruge plantebeskyttelsesmidler på tilsagnsarealet.³⁴ Hvis du i særlige tilfælde har behov for at sprøjte mod invasive eller aggressive arter som fx kæmpebjørneklo, skal du søge om dispensation fra forbuddet.³⁵ Hvis dit areal er § 3-beskyttet, skal du også søge tilladelse hos kommunen for at kunne bruge plantebeskyttelsesmidler på arealerne.

4.5.3 Omlægning

Du må ikke omlægge tilsagnsarealerne i tilsagnsperioden.³⁶ Det betyder, at du ikke må:

- Foretage jordbearbejdning på arealet
- eller etablere nyt plantedække

4.6 Information om tilsagnet på erhvervmæssige hjemmeside

Du skal informere offentligheden om, at du modtager tilskud under Landdistriktsprogrammet³⁷, hvis du har en erhvervmæssig hjemmeside, der vedrører din bedrift. En erhvervmæssig facebookside eller lignende kan også være en erhvervmæssig hjemmeside.

Information på din erhvervmæssige hjemmeside

En erhvervmæssig hjemmeside er en hjemmeside med et kommercielt formål som fx salg af kød eller reklame for gårdbutik i tilknytning til din bedrift. Kravet gælder kun, hvis der er en direkte sammenhæng mellem hjemmesiden og tilskudsordningen. Det kan fx være, hvis du på din hjemmeside reklamerer for, eller sælger kød fra eller levende dyr, der har afgræsset de arealer, som du får tilskud til Pleje af græs- og naturarealer til. Et andet eksempel kan være, at du sælger hø/wrap fra de arealer som du modtager tilskud til.

³³ Jf. § 16, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³⁴ Jf. § 16, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³⁵ Jf. § 16, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³⁶ Jf. § 16, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³⁷ Jf. artikel 13 og bilag III, del 1, nr. 2, i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014.

Du skal på din erhvervsmæssige hjemmeside indsætte følgende:

- EU's logo
- Teksten: »Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne«
- En kort beskrivelse af formålet og resultatet af tilskuddet.

En kort beskrivelse af formålet og resultatet af tilskuddet kan for tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer fx være: *Bedriften har modtaget tilskud til Pleje af græs- og naturarealer. Formålet med tilskuddet er at bidrage til at beskytte og forbedre biotopforholdene og biodiversiteten i de prioriterede områder. Tilskuddet har medført, at bedriftens græs- og naturarealer er blevet plejet med afgræsning eller med slæt, og dermed er der sikret en god naturpleje af arealerne.*

Informationen skal ligge på hjemmesiden fra tilsagnsperiodens begyndelse 1. september, og indtil tilsagnsperioden slutter 31. august 5 år senere, eller indtil hjemmesiden nedlægges.

På Landbrugsstyrelsens [hjemmeside](#) finder du en skabelon til den tekst og det logo, som du kan sætte ind på din hjemmeside.

For at Landbrugsstyrelsen kan kontrollere, at du har indsat korrekt tekst og logo på din hjemmeside, skal du i Fællesskema 2018 på siderne "Udbetaling af tilskud" og "Ansøg om nye tilsagn" anføre web-adressen for hjemmesiden. Du skal kun anføre web-adressen, hvis hjemmesiden har en direkte sammenhæng med tilskudsordningen.

5. Ikke-støtteberettigede arealer

Nogle arealer kan ikke få tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer. Det kan være, at du allerede har en anden ordning på det søgte areal, eller arealet i forvejen er pålagt en forpligtelse til afgræsning eller slæt. Nedenfor kan du læse om nogle situationer, hvor mulighederne for at få tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer er påvirket af andre ordninger eller forpligtelser.

5.1 Er der i forvejen andre forpligtelser på arealet?

Du kan ikke søge tilsagn til pleje af græs- og naturarealer, hvis der i forvejen gælder en forpligtelse til udtagning af produktion, i henhold til en anden lovgivning, aftale eller servitut. Dette gælder både ved tilsagnets begyndelse og med virkning inden for tilsagnsperioden. Denne regel gælder dog ikke for udtagning af produktion (brak) under grundbetalingsordningen. Her kan du godt søge om tilsagn til pleje af græs- og naturarealer med start 1. september, selv om arealet er braklagt i hele kalenderåret. De øvrige tilsagnsregler gælder dog fra 1. september.

Du kan ikke søge tilsagn, hvis der i forvejen gælder en forpligtelse til at foretage afgræsning eller slæt på arealet som følge af:³⁸

- En aftale, der indebærer, at du får betaling for denne forpligtelse.
- Et tilsagn om tilskud i medfør af anden lovgivning.
- En servitut eller pligt, der er pålagt i medfør af anden lovgivning.

Der må altså godt være forpligtelse til afgræsning i en frivillig aftale, fx en aftale med en kommune eller en forpagtningsaftale, hvis du ikke får betaling for dette.

5.2 Tilsagn, der ikke kan kombineres med denne ordning³⁹

Du kan ikke få tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, hvis du i forvejen ved tilsagnsperiodens begyndelse fx har ét af følgende tilsagn på arealet:

- Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger.
- Miljøvenlig drift af vådområder.
- Pleje af græs- og naturarealer.
- Økologisk Arealtilskud.

I forenelighedstabellen i bilag 1 kan du se, hvilke ordninger du kan kombinere.

Du kan naturligvis godt søge tilsagn, hvis det eksisterende tilsagn udløber 31. august 2018, og du søger tilsagn pr. 1. september 2018.

5.3 Arealer tilplantet med skov eller omfattet af tilskudsordning til skovbrug

Tilsagnsarealet må i hele tilsagnsperioden ikke være:⁴⁰

- tilplantet med skov.
- omfattet af en tilskudsordning til skovbrug.
- pålagt fredsskovspligt, medmindre arealet er et utilplantet/ubevokset landbrugs- eller naturareal i hele tilsagnsperioden.

Bemærk at der er forskel på reglerne, alt efter om der er pålagt fredsskovspligt på arealet eller ej. Se mere i afsnit 5.3.1 og 5.3.3

---

³⁸ Jf. § 10, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

³⁹ Jf. § 10 i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁴⁰ Jf. § 9, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

5.3.1 Skov uden fredsskovspligt

Du kan som udgangspunkt ikke få tilsagn hvis der er skov⁴¹ på arealet. Hvis du hovedsageligt bruger arealet til landbrug, kan du dog godt få tilsagn og udbetalt tilskud til arealet, selvom der er mange træer på arealet. Her gælder så blot, at der skal være et plantedække under træerne, som egner sig til afgræsning, og du får afgræsset eller tage slæt på arealet.

5.3.2 Kombination med tilsagn til skovrejsning

Du kan som udgangspunkt ikke have tilsagn om pleje af græs- og naturarealer på arealer hvor der er tilsagn til skovrejsning. Dog er det muligt, at søge tilskud til Pleje af græs- og naturarealer, på de dele af et areal, som ikke er bevokset med træer og som ikke modtager tilskud til skovrejsning.⁴²

5.3.3 Skov med fredsskovspligt

Du kan som udgangspunkt ikke få tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer hvis der er fredsskovspligt på arealet.

Du kan dog godt få tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, hvis arealet ikke er bevokset med træer. Det vil sige, at det ikke er nok, at der er plantedække under træerne for, at du kan få tilsagn på arealet. Kravet om at arealet ikke må være bevokset med træer gælder i hele tilsagnsperioden.

5.4 Arealet er ikke landbrugs- eller naturareal

Du kan ikke opretholde tilsagnet på arealer, der i løbet af tilsagnsperioden anvendes til fx:

- Bygninger - både landbrugsbygninger, privatboliger og erhverv
- Befæstede veje, infrastruktur og lignende
- Golfbane, have, eller ridebane og lignende

5.5 Grundbetaling under undtagelsen i artikel 32

Artikel 32 giver mulighed for at modtage støtte under grundbetalingsordningen, selv om arealet ikke lever op til de almindelige støttebetingelser under denne ordning.⁴³

For at kunne modtage grundbetaling under artikel 32 skal arealet leve op til følgende krav:

- Have retmæssigt fået udbetalt enkeltbetaling i 2008.
- Indgå i et vand- eller naturprojekt der medvirker til implementeringen af Vandrammedirektivet, Fuglebeskyttelsesdirektivet eller Habitatdirektivet.
- Ligger indenfor Natura2000-udpejning.

Det skal være tilsagnet eller projektet, der er årsagen til, at arealet ikke længere opfylder kravene til grundbetalingsordningen.

Artikel 32 benyttes især, hvis der på grund af forbud mod omlægning, sprøjtning og gødskning i tilsagnet har udviklet sig et plantedække på tilsagnsarealet, der ikke er støtteberettiget under grundbetalingsordningen. For tilsagn til pleje af græs- og naturarealer vil artikel 32 sjældent kunne bruges. Kun i de tilfælde, hvor der som følge af tilsagnsbetingelserne sker indvandring af lyng eller mos på arealet, kan du anmelde marken til grundbetaling under artikel 32.

Du skal huske at markere i Fællesskemaet, at du søger grundbetaling under artikel 32. Anmeldelsen skal ske inden sidste frist for ændringer til Fællesskemaet.

⁴¹ Jf. § 2, nr. 13, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁴¹ Jf. § 9, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁴³ Jf. artikel 32, stk. 2, litra b, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 af 17. december 2013.

6. Kombinationsmuligheder med andre ordninger

Du kan kombinere dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer med følgende andre tilsagn (se også forenelighedstabellen i bilag 1):

- Fastholdelse af vådområder (typerne 50 og 55)
- Fastholdelse af statslige vådområder (type 74)
- Fastholdelse af kommunale kvælstofvådområder (type 75)
- Fastholdelse af fosforvådområder (type 76)
- Opretholdelse af ændret afvanding (type 54 og 64)
  - Dog ikke på arealer, hvor der i forvejen er forpligtelse til afgræsning, fx i en fredning. De fleste arealer med opretholdelse af ændret afvanding er omfattet af en sådan fredning og kan derfor ikke kombineres med plejetilskud.
- Ændret afvanding (type 64)
  - Dog ikke på arealer, hvor der i forvejen er forpligtelse til afgræsning, fx i en fredning. De fleste arealer med opretholdelse af ændret afvanding er omfattet af en sådan fredning og kan derfor ikke kombineres med plejetilskud.
- Ø-støtte
- Omlægning til økologisk produktion (OM-tilsagn - type 35)
- Fastholdelse af Natura 2000 Hydrologi (type 77)
- Fastholdelse af lavbundsområder (type 78)

7. Ansøgning om nyt tilsagn og udbetaling af tilskud

7.1 Frister

Fristen for at indsende det udfyldte Fællesskema 2018 med indtegnning af marker på markkort er 20. april 2018. Du kan ikke ansøge om nye tilsagn efter denne dato.

Du kan indsende en forsinket ansøgning om udbetaling af tilskud for allerede eksisterende tilsagn frem til 15. maj, men støtten vil blive reduceret med 1 % pr. kalenderdag. Hvis du ikke har indsendt en ansøgning om udbetaling senest den 15. maj vil dit tilsagn bortfalde med krav om at tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud.

Du skal ansøge om nye tilsagn og udbetaling af eksisterende tilskud i Fællesskemaet.

7.2 Krav til ansøgningen

7.2.1 Når du søger om nyt tilsagn

Du søger tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer i Fællesskemaet via Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service.⁴⁴

En ansøgning om tilsagn om tilskud består af et udfyldt Fællesskema med markkort, hvor dine marker er indtegnet. De marker, som du søger om tilsagn til, skal fremgå af markplanen på siden "Ansøg om nye miljø- eller økologitilsagn".

Når du søger om nyt tilsagn, skal du huske at indtegne dine marker præcist, da indtegningen danner grundlag for vores sagsbehandling og kontrol af dine tilsagnsarealer i hele tilsagnets løbetid. Læs mere om, hvordan du indtegner marker og udfylder Fællesskemaet i [brugerguides](#). Tilsagnets placering kan ikke ændres i løbet af den 5-årige tilsagnsperiode.

Hvis du søger tilsagn til en mark, som du endnu ikke har råderet over som ejer eller forpagter, men som du ejer eller forpagter den 1. september i ansøgningsåret, skal du indtegne marken i IMK men slette den på siden "markplan og grundbetaling". Marken skal kun fremgå af siden "ansøg om nye tilsagn" (se mere i [brugerguide](#) om Fællesskema).

Ved ansøgning om nyt tilsagn skal du i Fællesskemaet vælge mellem:

- forpligtelse til slæt eller afgræsning
- om tilsagnet skal være med mulighed for at søge grundbetaling fremadrettet

Læs mere i afsnit 3 - Tilskuddets størrelse og 4.2-4.3 - Forpligtigelse til slæt eller afgræsning.

7.2.2 Ændring af ansøgning om tilsagn efter den 20. april 2018

Du kan ikke søge nyt tilsagn i Fællesskemaet efter 20. april 2018. Det betyder, at du efter den 20. april ikke kan udvide det areal, du har ansøgt tilsagn til. Du kan godt ændre din ansøgning om tilsagn i ændringsperioden frem til og med 15. maj 2018, så du søger tilsagn til andre arealer. Det samlede areal, som du søger tilsagn til, må dog ikke blive større efter ansøgningsfristen den 20. april 2018.⁴⁵

⁴⁴ Jf. § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁴⁵ Jf. § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer

Eksempler på ændret tilsagnsansøgning

Ansøger A søger tilsagn til mark 1 og mark 2 på samlet 10 ha senest den 20. april 2018. I perioden 21. april – 15. maj 2018 ændrer Ansøger A sin ansøgning om tilsagn, så Ansøger A i stedet søger tilsagn til mark 1 og mark 3 på samlet 10 ha. Denne ændring accepteres, og der kan gives tilsagn til mark 1 og 3.

Ansøger B søger tilsagn til mark 5 og mark 6 på samlet 10 ha senest den 20. april 2018. I perioden 21. april – 15. maj 2018 ændrer Ansøger B sin ansøgning om tilsagn, så Ansøger B i stedet søger tilsagn til mark 5 og mark 7 på samlet 11 ha. Denne ændring accepteres ikke fuldt ud, da det samlede ansøgte areal øges i ændringsperioden. Ansøger B får således kun tilsagn til samlet 10 ha på mark 5 og mark 7.

7.2.3 Når du søger om udbetaling af tilskud

Du skal hvert år søge om udbetaling af tilskud i dit eksisterende tilsagn på siden "Udbetaling af tilskud – Miljø- og Økologitilsagn" i Fællesskemaet, som du finder på Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.⁴⁶ På denne side i Fællesskemaet skal du samtidig erklære, at du har overholdt tilsagnsbetingelserne. Hvis du ikke har overholdt betingelserne, skal du i bemærkningsfeltet i Fællesskemaet oplyse, hvilke betingelser og for hvilke marker, du ikke har opfyldt tilsagnsbetingelserne.

Hvis du søger et nyt tilsagn i 2018, skal du første gang anmode om udbetaling i Fællesskemaet 2019.

Du kan enten selv bede om udbetaling via Tast selv-service, eller du kan give fuldmagt til fx din konsulent.

Du skal indtegne dine tilsagnsmarker i Internet Markkort (IMK) i Tast selv-service.

I Fællesskemaet skal du udfylde siderne:

- Forside
- Bedriftens ejendomme
- Markplan og grundbetaling
- Udbetaling af tilskud – Miljø- og Økologitilsagn (hvis du har et eksisterende tilsagn)
- Ansøgning om nye Miljø- og Økologitilsagn (kun hvis du søger om nyt tilsagn evt. som forlængelse af et tilsagn, der udløber i ansøgningsåret)

Hvis du ikke indberetter alle dine arealer med tilsagn på siden "Markplan og grundbetaling" og siden "Udbetaling af tilskud - Miljø- og økologitilsagn" i Fællesskemaet 2018, vil du ikke få udbetalt tilskuddet, og dit tilsagn falder bort med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

Du kan læse mere om, hvordan du indtegner dine marker og udfylder Fællesskema 2018 i [Brugerguide](#) for udbetaling af miljø- og økologitilsagn.

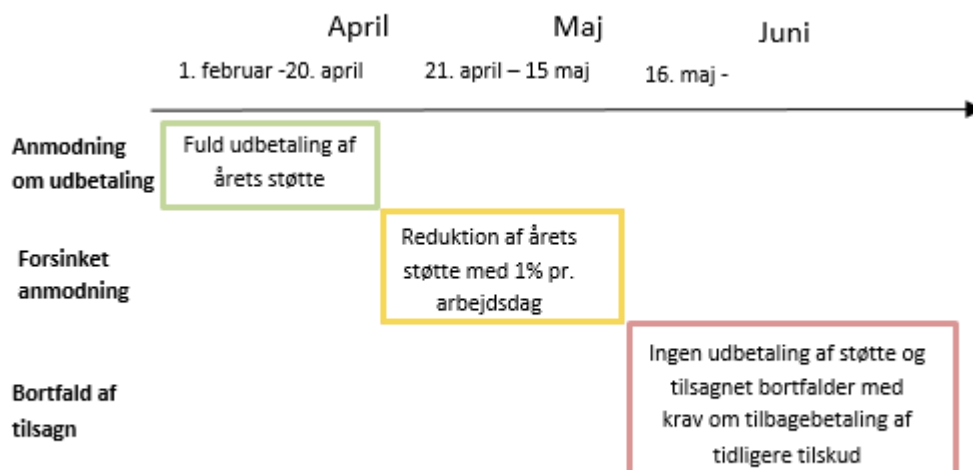
Fristen for indsendelse af Fællesskema 2018 er den 20. april 2018.

Indsendelse af ansøgning efter den 20. april 2018

Du kan ikke søge nyt tilsagn i Fællesskemaet efter 20. april 2018.

⁴⁶ Jf. § 24, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Hvis du ansøger om udbetaling af tilskud i Fællesskema 2018 i perioden fra den 21. april til den 15. maj 2018, er der tale om en forsinket anmodning om udbetaling. Det vil medføre en reduktion af årets støtte svarende til 1 % fradrag pr. arbejdsdag. Har Landbrugsstyrelsen ikke modtaget dit Fællesskema med anmodning om udbetaling senest den 15. maj 2018, mister du årets tilskud og tilsagnet falder bort, med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud for tilsagnsperioden. For tilsagn søgt i 2014 og tidligere har du dog stadig mulighed for at indsende en erklæring inden 1. august 2018.

Figur 7: Frister for anmodning om udbetaling af tilskud.

7.2.4 Indtegning af marker

Når du indtegner dine marker, er der som udgangspunkt indtegningen der er styrende for hvad du søger om tilsagn til. Det betyder, at du skal indtegne dine marker i Internet Markkort (IMK), overføre dem til Fællesskemaets markplan og søge til det indtegnede areal.

For tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer har du dog i 2018 stadig mulighed for at ansøge om tilsagn til et mindre areal end det indtegnede. Dette gør du, hvis der i indtegningen indgår mindre ikke-støtteberettigede arealer. Større ikke-støtteberettigede arealer bør tegnes ud af marken. Der er ikke fastsat regler om, hvad der er større ikke-støtteberettigede arealer (se figur 10). Hvis forskellen er stor, kan der dog komme en validering (som dog ikke blokerer for indsendelse af ansøgningen), der gør opmærksom på, at der er tegnet en del større end ansøgt.

Vi vil i nogle tilfælde også sende et høringsbrev og spørge til forskellen, hvis den er stor. Det kan derfor være en fordel for dig at tegne større arealer ud, så du ikke skal svare på høringsbreve senere. Fra 2019 forventer vi dog ikke, at det er muligt at søge udbetaling til et mindre areal, end du indtegner.

Der kan være forskel på, hvordan du skal indtegne dine tilsagnsarealer, alt efter om du søger grundbetaling eller kun Tilsagn til pleje af græs- og naturarealer.

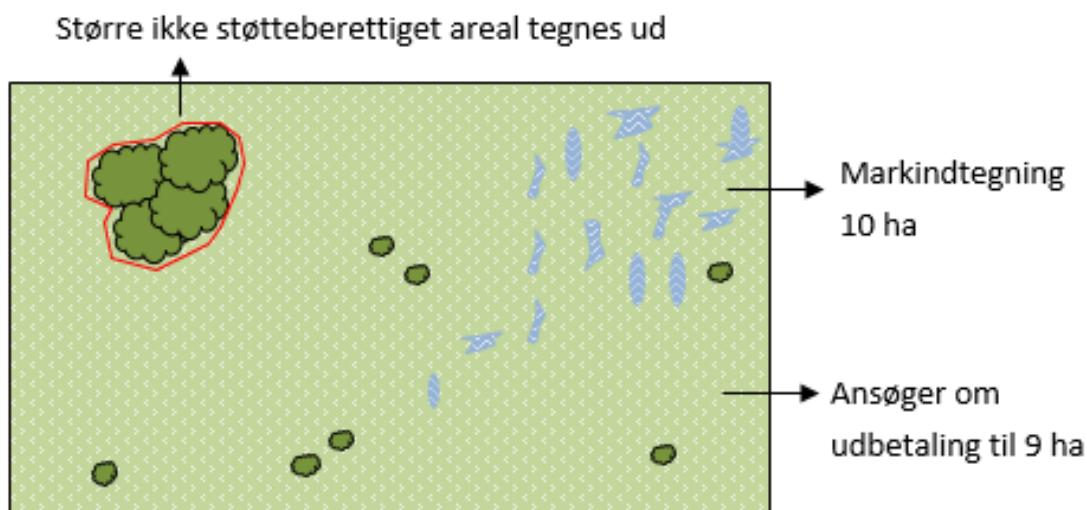
Frdrag, grundbetaling

I laget "Frdrag grundbetaling" kan du se de delarealer, der ikke er støtteberettiget under grundbetalingsordningen, men som evt. kan opnå tilsagn til pleje af græs og naturarealer.

Du behøver du ikke at indtegne frdrag, grundbetaling som selvstændige marker. Du tegner bare hele tilsagnsmarken ind, og så beregner systemet selv, hvor meget der er støtteberettiget under grundbetalingsordningen. Det vil dog være en fordel at slå laget til i IMK for at tjekke, om frdrag, grundbetaling er støtteberettiget under tilsagnet. Hvis der er frdrag, grundbetaling der heller ikke er støtteberettiget til tilsagn, skal du tegne dem ud af tilsag-

net. Vær opmærksom på at hele tilsagnsmarken skal leve op til reglerne for pleje. Hvis du tegner fradrag, grundbetaling sammen med hovedmarken, og vælger lav sats, skal hele marken leve op til reglerne beskrevet i afsnit 4.3.1.

Hvis du i tidligere år har opdelt din tilsagnsmark i flere små marker af hensyn til fradrag, grundbetaling, har du mulighed for at slå markerne sammen til en stor mark. Du skal dog være opmærksom på, at det kun er muligt at sammenlægge marker, hvis de har samme tilsagnstype, sats og udløbsår. Det vil sige, at det ikke er muligt at sammenlægge markerne, hvis der på hovedparten af marker er søgt tilsagn med lav sats (mulighed for at søge grundbetaling), og på arealer med fradrag, grundbetaling er søgt tilsagn med høj sats (kan ikke søge grundbetaling).

Se

[brugerguide](#) for beskrivelse af, hvordan du indtegner dine marker.

Markblokkens støtteprocent

Markblokke bestående af permanent græs er tildelt en støtteprocent. Markblokkens støtteprocent gælder kun for grundbetaling og Økologisk Arealtilskud og altså ikke for tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer. Du kan derfor se bort fra den, når du søger om tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer.

Læs mere om markblokkens støtteprocent i vejledningen om direkte arealstøtte 2018.

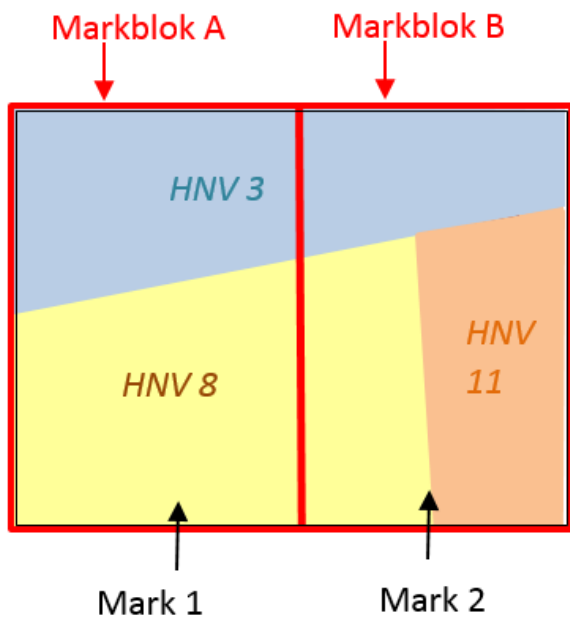
Se [brugerguide](#) for beskrivelse af, hvordan du indtegner dine marker.

Hvornår kan en HNV-værdi overføres til en anden mark?

HNV-værdien for marken kan gælde på tværs af markindtegninger. Det gælder, hvis marken er delt op på grund af markblokgrænser, fradrag, grundbetaling, eller fordi en del af marken ligger uden for markblok. Det kan være en markblok, der er delt i to på grund af grundbetalingens regler om markblokkens støtteprocent. Det kan også være en markblok, der er opdelt i en markblok med permanent græs (med støtteprocent) og en markblok med omdriftsgræs (uden støtteprocent).

Hvis en mark på denne måde hænger naturligt sammen med en anden mark med en højere HNV-værdi, kan du ændre den automatiske registrerede HNV-værdi i Fællesskemaet til HNV-værdien for den sammenhængende mark (se figur 9).

Bemærk, at vi ikke automatisk ændrer værdien, så det vil være markens egen værdi, der gælder, hvis du ikke selv ændrer HNV-værdien i Fællesskemaet. Det gør du i kolonne 10 "Ændret HNV-værdi" på siden "Ansøgning om nye miljø- og økologitilsagn" (se også [brugerguide](#) for IMK).

Figur 9: En HNV-værdi kan gælde på tværs af markindtegningen, hvis markerne er naturligt sammenhængende

Mark 1 og 2 er naturligt sammenhængende. Du kan derfor i Fællesskemaet opskrive HNV-værdien på mark 1 til 11 – også selvom markerne ligger i hver sin markblok.

7.2.5 Valg af afgrødekode ved udfyldelse af Fællesskemaet

Valg af afgrødekode ved ansøgning om nyt tilsagn

Søger du et nyt tilsagn, skal du vælge den afgrødekode, der passer til arealet på ansøgningstidspunktet (se afgrødekoder [her](#)).

Hvis du søger tilsagn til en mark, som du endnu ikke har råderet over som ejer eller forpagter, men som du vil blive ejer eller forpagter af pr. 1. september i ansøgningsåret, skal du bruge afgrødekoden 888 for marken.

Valg af afgrødekode ved anmodning om udbetaling

Når du anmoder om udbetaling, er det vigtigt, at du anmelder arealet med den rigtige afgrødekode. Afgrødekoden skal være uden kvælstofnorm og skal afspejle arealets status. Et areal med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer kan være enten et naturlignende areal eller være et landbrugsareal og have status af enten omdrift eller permanent græs. Arealstatus har ikke indflydelse på tilsagnsreglerne, men har betydning for opfyldelsen af landkvoten for opretholdelse af permanent græs (et af de grønne krav under grundbetalingsordningen).

Arealstatus fastfryses i tilsagnsperioden. Det betyder fx, at hvis arealet har ligget med græs i 3 år, før du fik tilsagn på arealet, vil arealet have status som 4. års græs i det første år efter tilsagnet er udløbet. Hvis du har tilsagn på et tidligere omdriftsareal over flere tilsagnsperioder – altså hvis arealet var omdrift, da det indgik i det første tilsagn - nulstilles status og arealet har dermed status som 1. års græs i det første år efter sidste tilsagn udløber. Et areal kan derfor godt have status af omdrift, selvom der er tilsagn på det i en længere årrække (se eksempel nedenfor).

TABEL 7.1. Afgrødekoder ved tilsagn og status efter tilsagnets slut.

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Græs år 3	Græs år 4	Tilsagn					Omdrift
		Omdrift (græs år 5)					(græs år 5)

Græs år 5	Perm. græs	Tilsagn Permanent græs	Permanent græs
Tilsagn på tidligere omdriftsareal		Nyt tilsagn/gentegning af tilsagn Anmeldes med afgrødekod 247	Omdrift (græs år 1)
Tilsagn på tidligere permanent græs		Nyt tilsagn/gentegning af tilsagn Anmeldes med afgrødekod 254	Permanent græs

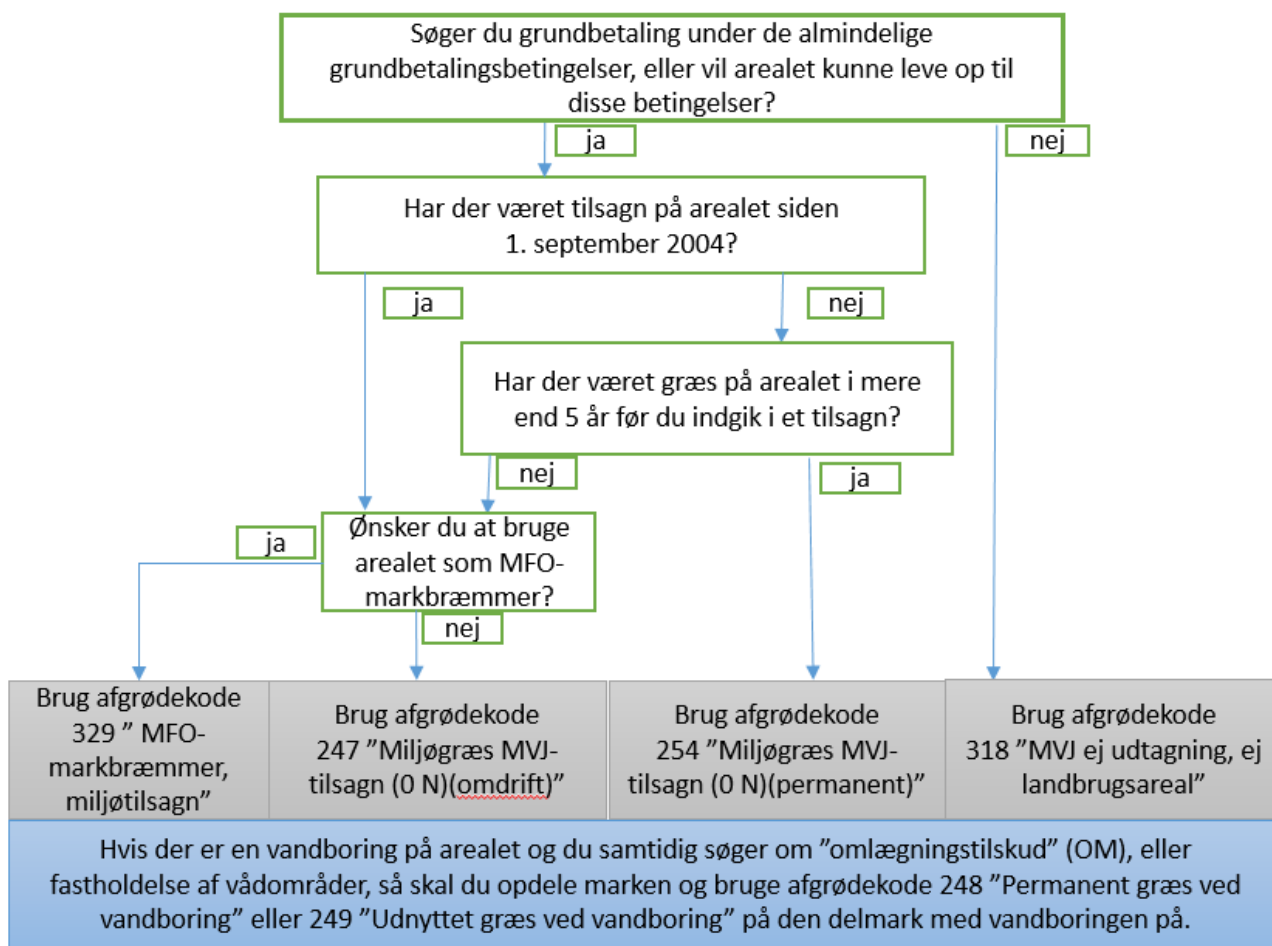
Reglerne om permanent græs blev først indført i 2005. Arealer, der har haft tilsagn siden 2004 eller tidligere, vil derfor have status af omdrift.

Du kan vælge mellem 6 afgrødekoder, når du søger om udbetaling af dit tilsagn. I tabellen herunder kan du se, hvornår du skal vælge hvilken kode. Du kan også følge beslutningstræet under tabellen.

TABEL 7.2. Afgrødekoder der kan bruges til tilsagnsarealer.

Afgrødekode	Tekst	Bruges når
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (ON), permanent	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var permanent græs før tilsagnets start.
247	Miljøgræs MVJ-tilsagn (ON), omdrift	Anvendes til landbrugsarealer, der opfylder de almindelige betingelser for grundbetaling (uanset om du søger grundbetaling eller ej), og som var i omdrift før tilsagnets start.
318	MVJ ej udtagning, ej landbrugsareal	Bruges til at anmelde arealer, som du ikke søger grundbetaling for. Koden kan også bruges, hvis der søges grundbetaling under artikel 32, hvilket dog kun vil være muligt i sjældne tilfælde, når du har tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer. Arealet betragtes hverken som omdrift eller permanent græs.
248	Permanent græs ved vandboring	Skal kun bruges, hvis du på grund af et overlappende tilsagn (fx omlægningstilsagn), er nødt til at dele marken op på grund af vandboringen.
249	Udnyttet græs ved vandboring	Skal kun bruges, hvis du på grund af et overlappende tilsagn (fx omlægningstilsagn), er nødt til at dele marken op på grund af vandboringen.
329	MFO-Bræmmer, Miljøtilsagn	Skal kun bruges hvis du ønsker at bruge en del af marken som MFO-bræmme. Du skal opdele marken og bruge afgrødekod 329 på den delmark der skal tælle med som MFO-bræmme.

Figur 10 Beslutningstræ over afgrødekoder der kan vælges til dit tilsagnsareal. Du kan i særlige tilfælde søge grundbetaling under artikel 32. Hvis du gør det skal du vælge afgrødekode 318. Hvis du ønsker at bruge en del af marken som MFO-bræmme skal du bruge 329 for den del af marken der skal bruges til MFO-bræmme.

7.2.6 Generelt om udbetaling

Hvor når bliver pengene udbetalt?

Pengene bliver udbetalt en gang om året. Landbrugsstyrelsen starter udbetalingerne fra ca. 1. december i ansøgningsåret.

Udbetalingskonto

Tilskuddet vil blive udbetalt til den konto, der er registreret som din NemKonto. Du kan indberette og ændre den konto, du ønsker som NemKonto, i dit pengeinstitut (eller netbank) eller på nemkonto.dk.

Nyt CVR-nummer

Hvis din bedrift får nyt CVR-nummer, skal du huske at få registreret din NemKonto på det nye CVR-nummer. Du skal desuden huske at indsende en erklæring om producentskifte, hvis du får et nyt CVR-nummer, fordi din bedrift har skiftet ejer i forbindelse med oprettelse eller ophør af et selskab.

Læs mere i kapitel 10.2.1 om Producentskifte

Oplysninger til SKAT

Tilskuddet er skattepligtigt, og Landbrugsstyrelsen oplyser til SKAT, hvor meget du har fået udbetalt.

Loft over tilskud

Der er et loft for, hvor stort et samlet tilskud, du årligt kan modtage pr. ha fra ordninger under Landdistriktsprogrammet.⁴⁷ Tilskudsloftet afhænger af, hvilke afgrøder du havde på arealet året før, du gik ind i ordningen/tilsagnet.⁴⁸ Det betyder, at hvis du fx havde korn på arealet i 2017 er støtteloftet ca. 4.500 kr./ha/år.

TABEL 7.3.

Afgrøde på arealet året før tilsagnsstart	Støtteloft pr. ha pr. år
1-årige afgrøder på arealet, fx korn, raps, roer,	600 euro (ca. 4.500 kr.)
Flerårige specialafgrøder, fx frugttræer,	900 euro (ca. 6.700 kr.)
Ved anden arealanvendelse, fx permanente græsarealer	450 euro (ca. 3.350 kr.)

Støtteloftet gælder for hver enkelt foranstaltning. For eksempel er Fastholdelse af vådområder og Pleje af græs- og naturarealer samme foranstaltning.

Natura 2000-projektordningerne er ikke samme foranstaltning som Pleje af græs- og naturarealer, og vil derfor ikke være omfattet af samme støtteloft.

Grundbetaling indgår ikke i EU-loftet.

Eksempel: Hvis du har et tilsagn om fastholdelse på et areal, hvor du tidligere dyrkede korn (sats 3.500 kr./ha), og du på samme areal har et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer med afgræsning (sats 1.650 kr./ha eller 2.600 kr./ha), vil du ramme EU-loftet, og dit samlede tilskud vil blive nedsat til max ca. 4.500 kr./ha.

⁴⁷ Tilskudsloftet gælder udbetalinger for alle ordninger under Landdistriktsprogrammet, herunder også tilsagn givet under Landdistriktsprogrammet 2007-2013/14 samt tidligere programmer.

⁴⁸ Jf. art. 28, stk. 8, jf. bilag II i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1305/2013 af 17. december 2014.

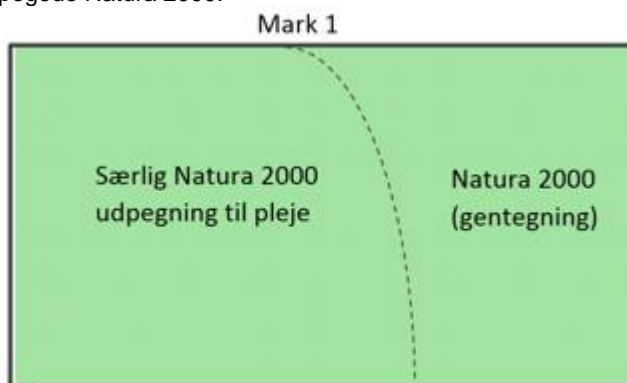
8. Prioritering⁴⁹

Hvis Landbrugsstyrelsen modtager flere ansøgninger, end der er afsat midler til, vil de ansøgte marker blive prioriteret til tilsagn i følgende rækkefølge:

1. Marker hvor mindst 50 % er beliggende i den særlige Natura 2000-udpegning til pleje.
2. Marker hvor der findes en HNV-score på 5 eller derover.
  - Højere HNV-score går forud for lavere
3. Marker beliggende inden for Natura 2000 områderne, og som er en gentegning af et græstilsagn (tilsagn type 4, 5, 9, 51, 56 eller 57)
4. Marker beliggende inden for et N- eller P-vådområdeprojekt eller et lavbundsprojekt under Landdistriktsprogrammet 2007-2013 eller 2014-2020
  - Du kan kun søge tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer på den del af projektet der kan leve op til reglerne for afgræsning eller slæt (læs mere om reglerne for afgræsning og slæt i afsnit 4).

Er der ikke midler nok til, at alle marker i en prioriteringskategori kan prioriteres, vil større marker gå forud for mindre marker.

På nedenstående figur vil marken komme i prioriteringsgruppe 1, da mere end 50 % af marken ligger i den særligt udpegede Natura 2000.

Figur 11: 59 % af marken ligger inden for den særlige Natura 2000 udpegning og prioriteres derfor i prioriteringsgruppe 1.

Læs mere om de enkelte prioriterede områder i afsnit 2.1.

⁴⁹ Jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

9. Kontrol og sanktion

Hvert år kontrollerer Landbrugsstyrelsen alle modtagne Fællesskemaer administrativt. Derudover udvælger Landbrugsstyrelsen et antal ansøgninger, som vi kontrollerer ud fra telemåling og ved fysisk kontrol på stedet, dvs. på din bedrift.

Formålet med disse kontroller er at sikre, at tilsagnsbetingelserne bliver overholdt.⁵⁰

Kontrol sker på grundlag af din indsendte udbetalingsanmodning i Fællesskemaet, din indtegning i Internet Markkort og markblokregistret. Din indtegning af tilsagnsarealerne i Internet Markkort bliver kontrolleret i forhold til de oplysninger, som Landbrugsstyrelsen har registreret om dit tilsagn i tilsagnslaget.

Høringsbreve

I forbindelse med kontrol af Fællesskemaet sender Landbrugsstyrelsen hvert år mange høringsbreve til ansøgere vedrørende forskellige fejl i ansøgningerne. Disse breve sendes automatisk, når vores IT-system opdager uregelmæssigheder, der kan have betydning for beregningen af dit tilskud.

Brevene kan ikke helt undgås, da der altid vil være utilsigtede uregelmæssigheder eller uenighed vedrørende støtteberettigelse, rådighed eller markblokgrænser, der kan påvirke den endelige afgørelse. Det er et forvaltningsretligt krav, at vi skal høre dig om sådanne forhold.⁵¹

Som ansøger kan du i høj grad selv være med til at undgå, at du får høringsbreve og fejl i din ansøgning ved at sikre, at din ansøgning er så korrekt som mulig. Du bør bl.a. være opmærksom på:

- ikke at søge støtte til ikke-støtteberettigede arealer,
- at indtegne alle dine marker præcist,
- at lave tidlige og præcise ændringsforslag til markblokke, der er forkerte og
- at indtegne din mark korrekt i forhold til tilsagnslaget under "miljø og økologitilsagn".

9.1 Kontrol i forhold til markblokke

Det areal, du indtegner, er det areal, som du søger støtte til, og som fremgår af din markplan. Det er derfor vigtigt, at du indtegner dit tilsagnsareal nøjagtigt.

Det er kun arealer inden for markblokkene, som er støtteberettigede. Det betyder, at arealer, som ligger uden for markblok, ikke bliver medregnet til det støtteberettigede areal. Hvis du mener, at markblokgrænsen er forkert, skal du indsende et ændringsforslag via IMK og indtegne det areal, som du mener er støtteberettiget, i en selvstændig mark med markbloknummer 999999-99. Hvis du ikke gør det, vil du ikke kunne få tilsagn eller udbetaling til den del, der ligger uden for markblok.⁵²

Læs mere om indtegning i [Vejledning om grundbetaling og grøn støtte](#) og [Samlet brugerguide til Internet Markkort 2018](#).

Bemærk, at du skal råde over arealet som ejer eller forpagter – se afsnit 2.

⁵⁰ Jf. artikel 24 i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014.

⁵¹ Jf. § 19, stk. 1, i forvaltningsloven (Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014).

⁵² Jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015 om markblok og elektronisk Fællesskema

9.2 Administrativ kontrol

Den administrative kontrol omfatter alle ansøgninger.⁵³ Vi kontrollerer bl.a., om flere ansøgere har indtegnet det samme areal.

Hvis vi er usikre på, om betingelserne er overholdt på et areal, modtager du et brev, hvor du skal redegøre for arealets beskaffenhed. Det kan for eksempel dreje sig om, hvorvidt arealet reelt bruges til afgræsning.

Læs mere om den administrative kontrol i Vejledning om grundbetaling og grøn støtte.

9.3 Kontrol på stedet

Kontrollen kan bestå af en telemåling kombineret med en fysisk kontrol på stedet, dvs. din bedrift. Ved telemåling kontrollerer vi ud fra satellitbilleder og luftfotos.

Kontrol på stedet kan varsles under forudsætning af, at det ikke forstyrrer kontrollernes formål eller effektivitet.⁵⁴ I praksis betyder det, at kontrolbesøg foretages uanmeldt eller med et kort varsel på højst 48 timer.

Du har med din ansøgning accepteret, at vi udfører kontrol på bedriften. Hvis din bedrift udtages til et kontrolbesøg, har du pligt til at medvirke til, at kontrollen kan gennemføres.

Hvis vi ikke kan komme i kontakt med dig varsler vi dig og , oplyser dig om, at vi begynder kontrol senest 48 timer efter, at vi har afleveret varslingen. Kontrollen af dine marker bliver gennemført på dette tidspunkt. Hvis du ikke selv har mulighed for at deltage på det tidspunkt, hvor kontrolbesøget skal gennemføres, kan du finde en stedfortræder. Det gælder også, hvis du ikke opholder dig på bedriften i en længere periode. Du skal dog være opmærksom på, at vi gennemfører kontrollen uanset, om du har mulighed for at deltage eller ej.

Kan vi ikke gennemføre en kontrol på grund af forhold, som du er årsag til, vil vi afvise din ansøgning om tilskud. I en sådan situation vil du miste dit tilsagn, og vi vil derudover kræve, at du tilbagebetaler tidligere udbetalt tilskud.⁵⁵

Kontrolløren kan have brug for at se i bilag eller lignende for at kontrollere om tilsagnsbetingelserne er overholdt. Der er krav om, at du skal kunne fremvise skatte-, moms- og driftsregnskaber for hver tilsagnsperiode, hvis kontrolløren efterspørger disse i forbindelse med kontrollen. Du skal opbevare disse dokumenter i mindst 5 år fra udbetalingstidspunktet.⁵⁶

Hvis der er betingelser, som vi ikke har kunnet kontrollere, fordi vi ikke har kunnet komme i kontakt med dig, kan disse betingelser betragtes som overtrådt.

Efter kontrollen vil du modtage et brev i Tastselv-service med kontrolresultaterne. Hvis kontrollen giver anledning til bemærkninger, vil du sammen med kontrolresultatet modtage en skriftlig høring. Her får du mulighed for at kommentere kontrolresultatet som fremgår af "Kontrolopgave". Du kan finde kontrollørens observationer i IMK under temaet kontrol 2018.

Kontrolløren vil ikke besvare dine eventuelle kommentarer til kontrollen, men sender dem sammen med sine egne bemærkninger til den videre sagsbehandling, hvor der tages stilling til bemærkningerne, inden der træffes afgørelse.

Hvis vi ikke hører fra dig, træffer vi afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag. Konsekvensen af, at du ikke overholder betingelserne for ordningen kan være, at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud.

---

⁵³ Jf. artikel 28 i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 809/2014 af 17. juli 2014.

⁵⁴ Jf. artikel 25 i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014.

⁵⁵ Jf. artikel 59, stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

⁵⁶ Jf. § 17, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

9.4 Overtrædelse af tilsagnsbetingelser og sanktioner

Hvis vi ved kontrollen konstaterer, at du har overtrådt betingelserne, afhænger konsekvensen først og fremmest af, hvilken betingelse der er overtrådt.

Vi vurderer din sag afhængig af, om det er en overtrædelse af:⁵⁷

- Kriterier for støtteberettigelse,
- Forpligtelser eller
- Andre forpligtelser.

Har vi fundet en overtrædelse, vil du modtage et afgørelsesbrev, hvor vi nedsætter tilskuddet, fordi betingelserne ikke er overholdt. Du kan klage over afgørelsen, og du kan læse mere om, hvordan du klager i kapitel 10.12.

9.4.1 Overtrædelse af kriterier for støtteberettigelse

Kriterier for støtteberettigelse er grundlæggende betingelser, der giver adgang til ordningen, eller som skal overholdes i hele tilsagnsperioden. Det kan fx være betingelsen om, at arealet er landbrugsjord i hele tilsagnsperioden. Ved overtrædelse af disse betingelser beregner vi ikke sanktion, men arealet udgår af dit tilsagn, og du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

9.4.2 Overtrædelse af forpligtelser/andre forpligtelser

Ved forpligtelser forstås de betingelser, der kompenseres for i ordningen. Det er fx afgræsning eller slæt, når du søger tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer.

Andre forpligtelser er øvrige betingelser, der ikke kompenseres for, men som du alligevel skal overholde for at modtage tilskud, fx forbud mod tilskuds fodring.

Ved overtrædelse af forpligtelser/andre forpligtelser beregner vi en sanktion. I bilag 2 kan du se en vejledende oversigt over, hvordan vi sanktionerer de enkelte overtrædelser. Sanktionsprocenten afhænger af en konkret vurdering i den enkelte sag.

Ved overtrædelse af forpligtelser/andre forpligtelser bliver overtrædelsen vurderet i forhold til:⁵⁸

- Alvor – hvor alvorlig er overtrædelsen i forhold til ordningens formål?
- Omfang – hvilken virkning har overtrædelsen på ordningen som helhed?
- Varighed – hvor længe vil arealet være påvirket af overtrædelsen?
- Hyppighed - har du inden for de sidste 4 år haft en lignende overtrædelse eller hele programperioden 2014-2020?

Vi laver en samlet vurdering af alvor, omfang og varighed for hver type af overtrædelser og så inddeler vi overtrædelserne i vægtningskategorier på denne baggrund. I bilag 2 kan du se vejledende vægtningskategorier for hver type af overtrædelser. Læs mere om vægtningskategorier i næste afsnit.

Kriteriet "hyppighed" betyder, at sanktionen skærpes, hvis en overtrædelse har fundet sted flere gange hos den samme tilsagnshaver. Du kan læse mere i kapitel 9.4.4, om hvordan vi beregner den skærpede sanktion for en gentagen overtrædelse.

9.4.3 Hvordan beregner vi din sanktion?

I de følgende kapitler har vi beskrevet, hvordan vi beregner sanktionen, så det er muligt for dig at regne efter, hvordan en eventuel sanktion er beregnet. Sanktionen beregnes kun for overtrædelser af typen forpligtelser/andre forpligtelser.

⁵⁷ Jf. artikel 63 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 samt artikel 35, stk. 1 og 2, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

⁵⁸ Jf. artikel 35, stk. 2 og 3, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

Når vi beregner, hvor stor sanktionen skal være, bruger vi to virkemidler:

- Vægtningskategorier - 2, 10, 25, 50 eller 100 procent. Kategorierne er opgjort ud fra overtrædelsens alvor, omfang og varighed.
- Sanktionstrappe – en faktor, der ganges på overtrædelsen. Det vil sige, at arealmæssigt store eller gentagne overtrædelser giver forholdsmæssigt større sanktioner.

De to virkemidler, vægtningskategorier og sanktionstrappen, giver tilsammen mulighed for, at vi kan tilpasse sanktionerne efter, fx hvor alvorlig overtrædelsen er eller hvor stort et areal, som overtrædelsen har berørt. Virkemidlerne betyder også, at vi kan nedsætte din udbetaling med et større beløb end det beløb, du egentlig skulle have udbetalt for det areal, hvor der er konstateret en overtrædelse. Det betyder fx, at en grov overtrædelse på et lille areal betyder en større nedsættelse, end hvad der svarer til udbetalingen på det lille areal. Nedsættelsen vil dog aldrig være større end dit samlede tilskud.

Vurderingen af en overtrædelse vil altid bero på en konkret bedømmelse i det enkelte tilfælde. Det betyder, at vægtningskategorien i nogle sager kan være højere eller lavere end det, der fremgår af oversigten i bilag 2.

Beregningen af sanktionen sker i trin og på afgrødegruppeniveau. I disse trin bruger vi også en række begreber (overtrædelsesprocent, sanktionsprocent og samlet sanktionsprocent), som går igen i de sanktionsbreve, som vi sender ud, hvorimod begrebet overtrædelsesprocent ikke bruges i bekendtgørelsen. I det følgende gennemgås de enkelte trin i sanktionsberegningen, og bagefter kan du se en række eksempler.

Begrebet afgrødegruppe⁵⁹ bruges ved beregning af sanktion. En afgrødegruppe er tilsagnsmarker, der er givet i samme programperiode (fx 2014-2020) under samme foranstaltning (alle arealbaserede miljøtilsagn), og som har samme sats. Hvis du modtager tilskud med forskellige satser på de enkelte arealer, vil disse indgå i forskellige afgrødegrupper. Et eksempel på dette er fx, hvis du har tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer, og du på mark 1 har et tilsagn med forpligtelse til slæt til 850 kr. pr. ha og på mark 2 har et tilsagn med forpligtelse til afgræsning til i alt 1650 kr. pr. ha. De to marker er derfor opdelt i to forskellige afgrødegrupper.

Trin 1: Vi vurderer overtrædelserne på markerne og beregner en samlet overtrædelsesprocent. Denne beregning sker ud fra forholdet mellem det areal, hvor der er fundet en overtrædelse, det samlede areal inden for afgrødegruppen og vægtningskategorien. Beregningen af overtrædelsesprocenten for en vægtningskategori ser sådan ud:

$$\text{Overtrædelsesprocent} = \frac{\text{Overtrådt areal i vægtningskategorien} \times \text{Vægtningskategori}}{\text{Fastslået areal (indenfor afgrødegruppen)}}$$

Trin 2: Den samlede overtrædelsesprocent ganger vi med en faktor fra sanktionstrappen, og det resulterer i en sanktionsprocent. Sanktionstrappen bruges for at beregne en proportional stigning af sanktionen, så sanktionen bliver større ved store overtrædelser.⁶⁰

Sanktioneringstrappe:

Interval for overtrædelsesprocent	Omregningsfaktor til sanktioneringstrappe	Maksimal sanktionsprocent efter omregning med sanktionstrappe
0 < overtrædelsesprocent ≤ 10	1	10
10 < overtrædelsesprocent ≤ 20	1,2	24
20 < overtrædelsesprocent ≤ 50	1,3	65
50 < overtrædelsesprocent ≤ 100	1,4	100*

⁵⁹ Jf. artikel 17, stk. 1, litra e, i Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014.

⁶⁰ Jf. § 26, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

*Den samlede sanktionsprocent kan aldrig overstige 100.

Vi finder sanktionsprocenten for overtrædelser på markniveau ved denne beregning:

Sanktionsprocent på markniveau = Samlet overtrædelsesprocent × Omregningsfaktor

Trin 3: Hvis vi finder en overtrædelse på bedriftsniveau, beregner vi sanktion uden brug af sanktionstrappen. Beregningen ser således ud:

$$\text{Sanktionsprocent på bedriftsniveau} = \frac{\text{Vægtningskategorien} \times \text{Overtrådt areal}}{\text{Fastslået areal (indenfor afgrødegruppen)}}$$

Trin 4: Til sidst lægger vi sanktionsprocenterne for mark- og bedriftsovertrædelser sammen til en samlet sanktionsprocent. Den samlede sanktionsprocent er den procent, som vi nedsætter årets tilskud med på den pågældende afgrødegruppe.

Vi gentager trin 1-4 for hver afgrødegruppe, hvor vi har fundet overtrædelser på en mark i den pågældende afgrødegruppe.

9.4.4 Eksempler på beregning af sanktion

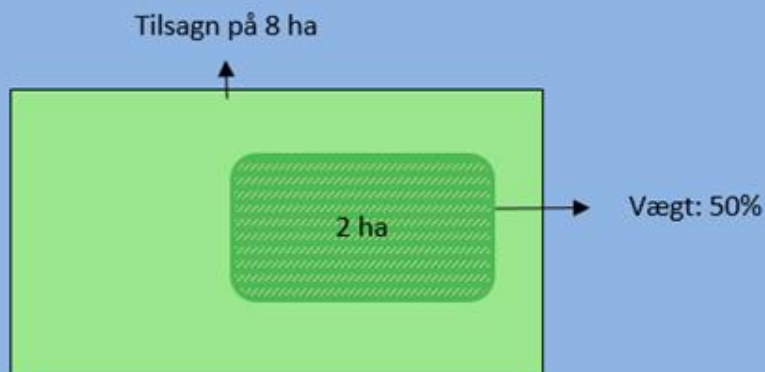
I det følgende viser vi en række eksempler, hvor sanktionen beregnes.

Eksempel på en overtrædelse

Eksempel 1:

Ansøger A har et tilsagn på 8 ha i afgrødegruppen. Der er konstateret en overtrædelse i vægtningskategori 50 % på en mark på 2 ha.

Trin 1

(her beregnes overtrædelsesprocenten):

$$\frac{2 \text{ ha}}{8 \text{ ha}} \times 50 \% = 12,5 \%$$

Trin 2

Sanktionsprocenten på 12,5 % ligger på andet trin af sanktionstrappen ($10 < \text{overtrædelsesprocenten} \leq 20$), hvor der skal ganges med 1,2. Sanktionsprocenten er derfor:

$$12,5 \% \times 1,2 = 15$$

Trin 4

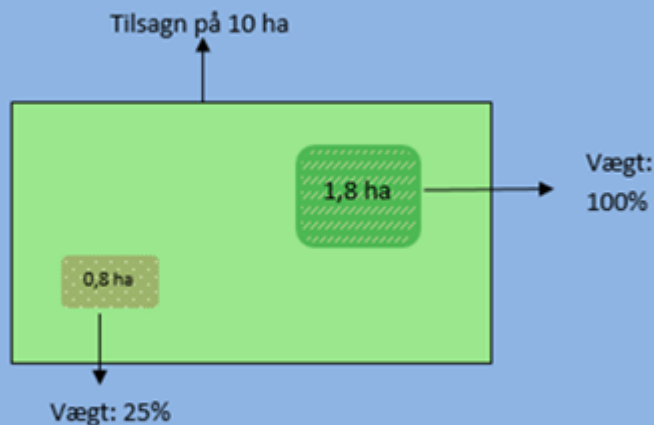
Da der ikke er andre overtrædelser, er sanktionsprocenten lig den samlede sanktionsprocent, og ansøger A skal have nedsat årets udbetaling med 15 %.

Hvis der er tale om flere typer af overtrædelser inden for en afgrødegruppe, vil hver enkelt overtrædelse indgå i beregningen af sanktionen af årets udbetaling, selvom overtrædelserne er sket helt eller delvist på det samme areal.

Eksempel på flere overtrædelser på samme mark

Eksempel 2:

Ansøger B har et tilsagn på 10 ha, og der er 10 ha i afgrødegruppen. Der er en overtrædelse på 0,8 ha med vægtningskategori 25 %. På 1,8 ha er der en overtrædelse med vægtningskategorien 100 %. Overtrædelsen medfører også bortfald af tilsagnet på det berørte areal.

Sanktionen beregnes således:

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten:

$$25\% \text{ vægtningskategori: } \frac{0,8 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 25\% = 2\%$$

$$100\% \text{ vægtningskategori: } \frac{1,8 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 100\% = 18\%$$

Den samlede overtrædelsesprocent er: $2\% + 18\% = 20\%$

Trin 2

Anvendelse af sanktionstrappen:

Den samlede overtrædelsesprocent på 20 % ligger i intervallet $10 < \text{overtrædelsesprocent} \leq 20$ i sanktionstrappen, så overtrædelsesprocenten skal ganges med faktor 1,2.

Sanktionsprocenten er således: $20\% \times 1,2 = 24\%$

Trin 4

Da der ikke er overtrædelser på bedriftsniveau, er den samlede sanktionsprocent lig med sanktionsprocenten, dvs. at årets udbetaling i denne afgrødegruppe nedsættes med 24%. Desuden bortfalder tilsagnet på de 1,8 ha med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Tilsagnet bliver derfor nedskrevet til 8,2 ha.

Hvis vi konstaterer overtrædelser på både markniveau og på bedriftsniveau, beregner vi først sanktionsprocenten på markniveau (trin 2), hvorefter vi beregner den på bedriftsniveau (trin 3). Den samlede sanktion beregnes til sidst som summen af sanktionsprocenten på markovertrædelser og summen af sanktionsprocenten på bedrifts-overtrædelser (trin 4). Se eksempel 3.

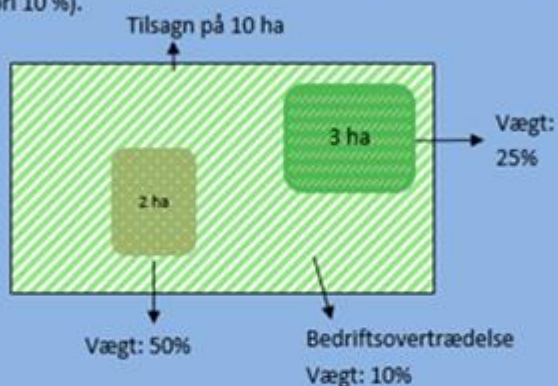
Et eksempel på overtrædelser på både mark- og bedriftsniveau

Eksempel 3:

Overtrædelse 1 på et areal på 3 ha med vægtningskategorien 25 %.

Overtrædelse 2 på et areal på 2 ha med vægtningskategorien 50 %.

Overtrædelse 3, der ikke knytter sig til arealer (overtrædelse på bedriftsniveau – vægtningskategori 10 %).

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten:

Overtrædelse 1

Vægtningskategori: 25 %

$$\text{Overtrædelsesprocent: } \frac{3 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 25 \% = 7,5 \%$$

Overtrædelse 2

Vægtningskategori: 50 %

$$\text{Overtrædelsesprocent: } \frac{2 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 50 \% = 10 \%$$

Den samlede overtrædelsesprocent for overtrædelse 1 og 2 er: $7,5 \% + 10 \% = 17,5 \%$

Trin 2

Anvendelse af sanktionstrappen:

Da den samlede overtrædelsesprocent er over 10 % men under 20 %, skal den samlede overtrædelsesprocent ganges med en faktor på 1,2.

Sanktionsprocenten efter anvendelse af sanktionstrappen: $17,5 \% \times 1,2 = 21 \%$

Trin 3

Overtrædelse på bedriftsniveau:

Vægtningskategori: 10 %

Overtrædelse 3 er på bedriftsniveau. Vi fastsætter derfor arealet, hvor der er en overtrædelse, som hele afgrødegruppen, dvs. 10 ha. Sanktionstrappen bliver ikke brugt på denne type overtrædelse. Det vil sige, at sanktionsprocenten beregnes som: $\frac{10 \text{ ha}}{10 \text{ ha}} \times 10 \% = 10 \%$

Trin 4

Beregning af den samlede sanktionsprocent: $21 \% + 10 = 31 \%$

Det betyder, at årets udbetaling i afgrødegruppen skal nedsættes med 31 %.

Ingen af overtrædelserne medfører bortfald af tilsagn, så tilsagnet er stadig på 10 ha.

9.4.5 Sanktion ved gentagelse af en overtrædelse

Det kan betyde en skærpelse af sanktionen, hvis en forpligtelse eller en anden forpligtelse bliver overtrådt gentagne gange.

Der er tale om gentagelse, når:

- overtrædelsen er begået af samme tilskudsmodtager
- der er tidligere begået andre lignende overtrædelser
- den tidligere overtrædelse er sket i:
  - det samme tilsagn som den nye overtrædelse
  - et andet miljøtilsagn, som er givet i 2015, 2016 eller 2017 eller
  - miljø- eller økologitilsagn givet i 2007-2014
- overtrædelsen er sket inden for de sidste 4 år eller hele programperioden 2014-2020.

I ansøgningsåret 2018 ser vi på overtrædelser, der er foregået fra 2014 til 2017.

Landbrugsstyrelsen skærper sanktionen ved at anvende en særlig sanktionstrappe for gentagelser.

Sanktionstrappe for gentagelser:

Interval for overtrædelsesprocent	Omregningsfaktor til sanktioneringstrappe	Maksimal sanktionsprocent efter omregning med sanktionstrappe
0 < overtrædelsesprocent ≤ 10	1,2	12
10 < overtrædelsesprocent ≤ 20	1,5	30
20 < overtrædelsesprocent ≤ 50	1,8	90
50 < overtrædelsesprocent ≤ 100	2,0	100*

*Sanktionsprocenten kan aldrig overstige 100.

Eksempel på sanktion ved gentagelse (sammenlign med Eksempel 1)

Den skærpede sanktionstrappe bruges ikke ved driftsovertrædelser.

Eksempel 4:

Ansøger E har et tilsagn på 8 ha i afgrødegruppen. Der er konstateret en overtrædelse i vægtningskategori 50 % på en mark på 2 ha. En lignende overtrædelse blev også konstateret i 2013.

Trin 1

Beregning af overtrædelsesprocenten: $\frac{2 \text{ ha}}{8 \text{ ha}} \times 50 \% = 12,5 \%$

Trin 2

Overtrædelsesprocenten på 12,5 % lander på andet trin af sanktionstrappen (10 < sanktionsprocent ≤ 20), hvor der skal ganges med 1,5.

Sanktionsprocenten er derfor: $12,5 \% \times 1,5 = 18,75 \%$

Trin 4

Da der ikke er overtrædelser på bedriftsniveau, er sanktionsprocenten lig den samlede sanktionsprocent, dvs. Ansøger E skal have nedsat årets udbetaling med 18,75 %.

(du kan sammenligne med eksempel 1, hvor der kun var overtrædelse i ét år, og her blev årets udbetaling nedsat med 15 %).

9.4.6 Udelukkelse fra ordningen ved meget alvorlige overtrædelser

Hvis vi efter kontrol vurderer, at overtrædelsen af forpligtelser eller andre forpligtelser er meget alvorlig (fx brug af pesticider, som ikke er godkendt i Danmark), kan det have store konsekvenser for dine tilsagn. Konsekvenserne kan være at:⁶¹

⁶¹ Jf. artikel 35, stk. 5, i Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014.

- tilskuddet for hele tilsagnet udbetales ikke for kontrolåret og det efterfølgende år
- derudover bortfalder tilsagnet på arealet med overtrædelse, og vi kræver, at du betaler tidligere udbetalt tilskud til arealerne tilbage.
- tilskud for eventuelle andre miljøtilsagn fra 2015-2017 udbetales ikke for kontrolåret og det efterfølgende år
- Man kan ikke få nyt miljøtilsagn i kontrolåret eller det efterfølgende år. Hvis man allerede har fået et nyt tilsagn i kontrolåret, vil dette bortfalde.

Man kan også risikere, at man ikke får udbetalt tilskud eller bliver udelukket fra ordningen, hvis man har leveret falsk bevismateriale for uretmæssigt at få udbetalt støtte eller ikke har indsendt de nødvendige oplysninger som følge af forsømmelse.⁶²

---

⁶² Jf. artikel 35, stk. 6, i Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014.

10. Fælles regler for arealbaserede tilsagn under landdistriktsprogrammet

I dette kapitel kan du læse om de regler der er fælles for de tilsagn, der er givet i 2015-2018.

10.1 Bortfald af tilsagn

Et tilsagn om tilskud bortfalder blandt andet, hvis:⁶³

- kriterierne for støtteberettigelse ikke er overholdt
- visse typer af forpligtelser er ikke overholdt (fx sprøjtning)
- du som tilsagnshaver har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger, eller du har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse
- du som tilsagnshaver tilsidesætter dine pligter i forbindelse med kontrol
- du ikke opfylder din oplysningspligt
- fristen for indsendelse af erklæring om producentskifte ikke bliver overholdt
- du ikke overholder fristen for at indsende Fællesskemaet.

Hvis overtrædelsen medfører, at tilsagnet bortfalder, vil vi også kræve tidligere udbetalt tilskud tilbagebetalt. Indtil tilskuddet er betalt tilbage, bliver der beregnet renter med den rentesats, der er fastsat i henhold til renteloven, dog minimum 50 kr. Der bliver beregnet renter fra den dato, hvor betalingsfristen udløber, og indtil beløbet er indbetalt. En klage har ikke opsættende virkning. Det betyder, at du skal indbetale det opkrævede beløb, selv om der er en klagesag i gang.

10.2 Producentskifte/ophør af tilsagn

Du kan overdrage dit tilsagnsareal til en anden ejer eller forpagter, når arealet bliver solgt, bortforpagtet, eller forpagtningen ophører. I den situation skal du vælge enten, at:

- overdrage tilsagnet til den nye ejer eller forpagter, som herefter skal opfylde betingelserne (se kapitel 10.2.1), eller
- lade tilsagnet ophøre uden at tidligere udbetalt tilskud skal betales tilbage (se kapitel 10.2.2). Denne mulighed gælder kun for tilsagn ansøgt i 2015 og senere.

Du skal give Landbrugsstyrelsen besked om, at du enten overdrager tilsagnet eller lader det ophøre. Ellers bortfalder tilsagnet, og du vil modtage et krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Hvis den nye ejer eller forpagter viderefører tilsagnet, skal du anmelde producentskiftet på blanketten "Producentskifteerklæring" – se nedenfor.

10.2.1 Overdragelse med producentskifte

Du anmelder producentskiftet ved at udfylde og indsende en producentskifteerklæring, som kan findes [her](#), eller kan fås ved henvendelse til Landbrugsstyrelsen.⁶⁴

---

⁶³ Jf. § 27 og 28 i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁶⁴ Jf. § 20, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Ved producentskifte skal du **altid** udfylde "Producentskifteerklæring", og medmindre du overdrager hele bedriften, skal du også udfylde "Skema over marker". Desuden kan du få brug for andre af de blanketter, du finder sammen med "Producentskifteerklæring".

Hvis du er i tvivl om, hvilke blanketter du skal udfylde, kan du læse mere i [Vejledning om producentskifte](#) eller du kan bruge dette [diagram](#). Du er også velkommen til at kontakte Arealtilskud.

Frist for indsendelse af producentskifteerklæring

Fristen for at indsende "Producentskifteerklæring" til Landbrugsstyrelsen er fristen for indsendelse af Fællesskemaet, dvs. den 20. april 2018.⁶⁵

Hvis du som erhverver har indberettet tilsagnet i dit Fællesskema, kan du indsende erklæringen indenfor en frist, som Landbrugsstyrelsen fastsætter.⁶⁶

Hvis fristen for indsendelse af producentskifteerklæring ikke overholdes, kan det medføre bortfald af tilsagn.

Overdragelse mindre end 8 uger før ansøgningsfristen

Hvis overdragelsen sker mindre end 8 uger før Fællesskemafristen den 20. april 2018, skal producentskifteerklæringen være modtaget senest 8 uger efter overdragelsestidspunktet.⁶⁷ Hvis overdragelsen fx finder sted den 10. april, skal producentskifteerklæringen være modtaget i Landbrugsstyrelsen senest den 5. juni.

Dispensation

Landbrugsstyrelsen kan i særlige tilfælde dispensere fra fristen for anmeldelse om producentskifte. Der skal indsendes begrundet ansøgning.⁶⁸

Indtræden i tilsagnet og anmeldelse af tilsagnsmarker efter producentskifte af tilsagn

Erhververen træder automatisk ind i tilsagnet fra overdragelsestidspunktet, hvis producentskifteerklæring modtages rettidigt i Landbrugsstyrelsen.⁶⁹ Du skal som erhverver være ekstra opmærksom på tilsagnets betingelser, da du er ansvarlig for at overholde betingelserne fra overdragelsestidspunktet.

Efter en overdragelse med producentskifte af tilsagn er det dig som erhverver, som skal anmelde tilsagnsmarker på dit Fællesskema på siden "Markplan og grundbetaling" og på siden "Udbetaling af tilskud – Miljø- og økologitilsagn". Det er også erhverver, som skal erklære, at han/hun overholder betingelserne.

Tilskuddet vil blive udbetalt til den ansøger, der har søgt udbetaling i Fællesskemaet, og som råder over arealet ved ansøgningsfristens udløb.

Hvis et producentskiftet tilsagn bortfalder efter overdragelsen, kræver Landbrugsstyrelsen normalt, at tidligere udbetalt tilskud skal betales tilbage af erhverver. Det gælder også for tilskud, som er udbetalt til overdrager.⁷⁰

---

⁶⁵ Jf. § 20, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁶⁶ Jf. § 20, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁶⁷ Jf. § 20, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁶⁸ Jf. § 20, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁶⁹ Jf. § 20, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁷⁰ Jf. § 20, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

10.2.2 Overdragelse uden producentskifte af tilsagn

For tilsagn ansøgt i 2015 og senere kan du også vælge at lade tilsagnet ophøre, uden at tidligere udbetalt tilskud skal betales tilbage, når du overdrager dit tilsagnsareal. Overdragelse af dit tilsagnsareal kan ske ved at sælge det, bortforpagte det, eller ved at forpagtningen ophører.⁷¹ Nedenfor kan du se hvordan du træder ud af tilsagnet.

Din oplysningspligt

Hvis du vil overdrage dine arealer og lade tilsagnet ophøre, skal du hurtigst muligt underrette Landbrugsstyrelsen om, at du har overdraget arealerne.⁷² Du skal udfylde og indsende "Erklæring om overdragelse uden producentskifte af tilsagn", som du finder [her](#). Du skal enten sikre dig erhververs underskrift på erklæringen eller vedhæfte dokumentation for overdragelsen, eksempelvis en salgsaftale eller en forpagtningsskifte.

Opfylder du ikke din oplysningspligt⁷³, kan Landbrugsstyrelsen bestemme, at dit tilsagn bortfalder, og at du skal betale allerede udbetalt tilskud tilbage.

Omgåelse

Vær opmærksom på, at visse tilfælde af salg, bortforpagtning eller ophør af forpagtning efter en konkret vurdering kan betragtes som omgåelse.⁷⁴ Landbrugsstyrelsen vil foretage en konkret vurdering af, om der foreligger omgåelse fx i følgende tilfælde:

- Du bortforpagter tilsagnsarealerne og lader dermed tilsagnet ophøre. Herefter generhverver du de samme arealer efter ganske kort tid og anmelder arealerne på Fælleskemaet ved den første ansøgningsrunde efter overdragelsen.

Ovenstående eksempel er ikke altid en omgåelse af reglerne, men hvis Landbrugsstyrelsen vurderer, at der er tale om omgåelse, skal du betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.⁷⁵

10.3 Du kan indtræde i en andens ansøgning om nyt tilsagn

Du kan indtræde i en anden landmands ansøgning om nyt tilsagn. Det kan eksempelvis være, hvis en landmand har ansøgt om nyt tilsagn til et areal, og arealet overdrages til dig, inden Landbrugsstyrelsen har givet tilsagnet. I dette tilfælde kan du indtræde i overdragets ansøgning.⁷⁶

Du skal indsende "[Erklæring om indtrædelse i ansøgning om tilsagn](#)", hvis du ønsker at træde ind i en ansøgning om tilsagn. Skemaet findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Læs mere om anmeldelse af producentskifte i "[Vejledning om producentskifte](#)".

10.4 Omdannelse af dit tilsagn til en anden type tilsagn

Du kan i visse situationer ændre dit tilsagn til en anden type tilsagn under Landdistriktsprogrammet uden krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud, hvis:

- omdannelsen indebærer klare fordele for miljøet, og
- betingelserne i den nye forpligtelse er væsentligt strengere i forhold til den eksisterende forpligtelse.⁷⁷

⁷¹ Jf. artikel 47, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

⁷² Jf. § 8 i lov nr. 1360 af 16. december 2014 om landdistriktsfonden.

⁷³ Jf. § 28, stk. 1, nr. 3, og stk. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2014 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁷⁴ Jf. artikel 60 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

⁷⁵ Jf. artikel 63, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

⁷⁶ Jf. § 5, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁷⁷ Jf. § 18, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

Det vil fx være tilfældet, hvis et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer med slæt omdannes til et tilsagn med forpligtelse til afgræsning. Du kan dog ikke omdanne et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer med forpligtelse til afgræsning til et nyt tilsagn med forpligtelse til afgræsning, da der dermed ikke er væsentlig strengere forpligtelser. Ved omdannelse indgår du i en ny 5-årig tilsagnsperiode. Det nye tilsagn starter den 1. september i ansøgningsåret. Du skal altså overholde betingelserne i det eksisterende tilsagn i ansøgningsåret.

Et andet eksempel kan være, at du omdanner et tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer til et tilsagn om Fastholdelse af vådområder, hvis arealet i forbindelse med projektet bliver for vådt til at kunne plejes. Ved omdannelse til tilsagn om Fastholdelse af vådområder, indgår du i en ny 20-årig tilsagnsperiode.

Du skal være opmærksom på, at den årlige frist for ansøgning om omdannelse er den samme, som er gældende for ansøgning om det tilsagn, som du søger omdannelse til.⁷⁸ Det vil sige, at fristen for omdannelse til Fastholdelse af vådområder er den 31. august, mens fristen for omdannelse til øvrige typer tilsagn er fristen for indsendelse af Fællesskemaet.

Når du søger om omdannelse af et tilsagn, omdannes tilsagnet først fra 1. september i det år, hvor omdannelsen søges. Det vil sige, at hvis du søger omdannelse af et tilsagn i Fællesskema 2018, så kan tilsagnet først omdannes fra 1. september 2018. Du skal derfor også huske at søge om udbetaling af tilskud under det eksisterende tilsagn i Fællesskemaet.

Hvis du søger om at få omdannet dit tilsagn om Pleje af græs- og naturarealer til et tilsagn til skovrejsning, der medfører fredskovpligt, vil dit tilsagnsareal udgå med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, hvor arealet pålægges fredskovpligt.⁷⁹

10.5 Andre reguleringer der omfatter dine tilsagnsarealer

Et tidligere omdriftsareal, der er omfattet af et miljøtilsagn, kan i løbet af tilsagnsperioden vokse ind i en tilstand, så arealet er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ifølge denne bestemmelse er det ikke tilladt at foretage ændringer i tilstanden af visse søer, heder, moser, strandenge, biologiske overdrev m.v.⁸⁰

Hvis du ikke ønsker, at dit areal skal være omfattet af § 3, har du en frist på 1 år til at inddrage arealet i omdrift efter tilsagnets udløb.⁸¹ Du skal i denne forbindelse tage stilling til, om arealet skal:

- tages i omdrift igen eller
- indgå i et nyt miljøtilsagn

Du skal dog være opmærksom på, at den 1-årige undtagelse kun gælder i forhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Hvis arealet ikke er omfattet af en § 3-beskyttelse, og du ønsker at sikre, at arealet heller ikke fremover bliver omfattet af § 3, kan du anmelde arealet til genopdykningsret hos kommunen.⁸² Det kan du læse mere om i [Vejledning om reglerne om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur](#).

Arealer beliggende i Natura 2000-områder er omfattet af en anmeldelsesordning, der betyder, at du skal håndsanmelde det til kommunen, inden du iværksætter visse aktiviteter.⁸³ Læs mere på Miljøstyrelsens hjemmeside.

---

⁷⁸ Jf. § 18, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁷⁹ Jf. § 18, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁸⁰ Jf. § 3 i lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 934 af 27. december 2017.

⁸¹ Jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 865 af 27. juni 2016 om beskyttede naturtyper.

⁸² Jf. § 6 i lov om drift af landbrugsjorder, jf. lovbekendtgørelse nr. 958 af 10. juli 2017.

⁸³ Jf. § 19 b og bilag 2 i lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017.

Der kan desuden være andre reguleringer for arealerne, fx fredninger, som betyder, at arealerne ikke må opdyrkes.

Hvis du er i tvivl, om du kan inddrage dit areal i omdrift kan du kontakte kommunen.

10.6 Ekspropriation og jordfordeling

10.6.1 Ekspropriation

Ekspropriation betyder, at offentlige myndigheder varigt eller for en periode overtager dine arealer. Ved ekspropriation har du ikke selv valgt at overdrage dine arealer, men det sker efter krav fra en myndighed.⁸⁴

Når et areal bliver eksproprieret, vil der som hovedregel ikke være krav om, at du skal tilbagebetale tidligere udbetalt tilskud til arealet.⁸⁵ Hvis en offentlig myndighed eksproprierer dine arealer varigt eller midlertidigt, skal du kontakte Landbrugsstyrelsen senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til det.⁸⁶ Du skal fremsende kopi af den afgørelse om ekspropriation, som du har modtaget fra den pågældende myndighed.

Du kan ikke søge om udbetaling af tilskud til et areal, hvis myndigheden overtager tilsagnsarealet inden udløbet af ansøgningsfristen i det pågældende tilsagnsår.

Hvis du allerede har søgt om udbetaling til et areal, der eksproprieres i løbet af tilsagnsåret, skal du trække tilsagnsarealet ud af ansøgningen.

Hvis du ikke har underrettet Landbrugsstyrelsen om ekspropriationen, og vi ved kontrollen konstaterer, at du ikke har overholdt alle tilsagnsbetingelserne, kan det medføre bortfald og evt. krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.

10.6.2 Jordfordeling

Hvis nogle af dine tilskudsarealer er fragået som følge af jordfordeling, skal du informere os om det. Du skal indsende dokumentation for jordfordelingen, for eksempel ved at indsende kopi af den underskrevne jordfordelingsoverenskomst. Arealet udgår af tilsagnet med virkning fra begyndelsen af det tilsagnsår, hvor betingelserne for tilsagnet ikke opfyldes for hele tilsagnsåret.⁸⁷

Du kan finde mere information om jordfordeling på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

10.7 Revisionsklausul

Du kan kun få udbetalt tilskud til Pleje af græs- og naturarealer under Landdistriktsprogrammet 2014-2020 for forpligtelser, som er mere vidtgående end hvad du i forvejen er forpligtet til.⁸⁸ Hvad du i forvejen er forpligtet til, fremgår først og fremmest af love eller bekendtgørelser. Forpligtelserne kan dog også fremgå af afgørelser truffet af en offentlig myndighed, som pålægger dig obligatoriske begrænsninger/restriktioner for dine aktiviteter på et givet areal (pålæg, påbud, forbud og tilsvarende i medfør af lovgivning).

---

⁸⁴ Jf. lov nr. 96 af 31. marts 1965 om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder med senere ændringer.

⁸⁵ Jf. art. 4, stk. 1, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

⁸⁶ Jf. art. 4, stk. 2, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

⁸⁷ Jf. § 19 i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer samt artikel 47, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

⁸⁸ Jf. artikel 29, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

Kommer der nye regler, eller træffer en myndighed en afgørelse, som skærper eksisterende forpligtelser eller pålægger dig nye forpligtelser, skal tilsagnene tilpasses/revideres, så der kun ydes tilskud for forpligtelser, der er mere vidtgående, end hvad du i forvejen er forpligtet til. Dette fremgår af EU-reglers såkaldte revisionsklausul.⁸⁹

Hvis du ikke kan acceptere tilpasningen af tilsagnet, kan du lade hele dit tilsagn ophøre på grund af revisionsklausulen uden krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalte tilskud.⁹⁰ Du skal i så fald sende os en erklæring om anvendelse af revisionsklausul, som du finder på Landbrugsstyrelsens hjemmeside under ordningen Pleje af græs- og naturarealer. Dit tilsagn ophører så fra begyndelsen af det pågældende tilsagnsår, uden at du skal betale tidligere udbetalt tilskud tilbage.

Fristen for at indsende erklæringen er den samme som Fællesskema-fristen. Du kan dog altid indsende erklæringen senest 8 uger efter, at den nye regel, der påvirker tilsagnet, træder i kraft. Hvis de 8 uger udløber på en helldag, en lørdag eller en søndag, så udløber fristen den første arbejdsdag, der følger herefter.

10.8 Oplysningspligt

Du har pligt til at oplyse Landbrugsstyrelsen om, hvis du ikke længere opfylder betingelserne i tilsagnet. Hvis du ikke opfylder oplysningspligten og betingelserne for et areal, vil Landbrugsstyrelsen som udgangspunkt kræve tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud.⁹¹

Svindel med støtteberettigelse og misbrug af tilskud

Landbrugsstyrelsen kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig med EU-midler. Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til støtte eller omfanget af støtte. Det kan være ukorrekte erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til. Omgåelse, herunder når ansøger kunstigt opdeler sin virksomhed for at opfylde betingelserne til tilskud, betragtes også som svig. Ligeledes kan grov forsømmelse af tilsyn med opgaver, som støttemodtager får løst af tredjepart, blive behandlet som en forsætlig forsømmelse. Landbrugsstyrelsen forbeholder sig retten til at kontakte tredjeparter med forbindelse til ansøgninger som del af kontrol for svig.

Svig medfører, at støtten helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre støtteudelukkelse,⁹² bøde eller politianmeldelse.⁹³ Det er derfor vigtigt, at du kontakter os, hvis du er i tvivl om, hvorvidt en løsning eller fremgangsmåde er legitim og i overensstemmelse med støttebetingelserne.

10.9 Dispensation

Hvis du i særlige tilfælde ikke kan opfylde betingelserne i tilsagnet, har du mulighed for at søge om dispensation. Ansøgning om dispensation skal være skriftlig og velbegrunder. Den sendes til Landbrugsstyrelsen - gerne via plejegræs.dk eller på e-mail til arealtilskud@lbst.dk. På den måde giver du Landbrugsstyrelsen mulighed for at vurdere din specielle situation. Landbrugsstyrelsen vil herefter tage stilling til, om din ansøgning kan imødekommes og sende dig en skriftlig afgørelse.

Du skal søge dispensation, inden du foretager dig noget, der kan være i strid med betingelserne. I meget akutte tilfælde kan du ringe til os og så efterfølgende indsende en skriftlig dispensationsansøgning.

Eksempler på hvornår du skal søge dispensation:

---

⁸⁹ Jf. artikel 48 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

⁹⁰ Jf. artikel 48 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013.

⁹¹ Jf. § 28, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer med senere ændringer.

⁹² Jf. artikel 77, stk. 4, litra c, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013.

⁹³ Jf. § 12 i lov nr. 1360 af 16. december 2014 om Landdistriktsfonden og § 289a i lovebkendtgørelse nr. 873 af 9. juli 2015/2915 af straffeloven.

- Hvis du har behov for at foretage bekæmpelse af ukrudtsarter i strid med forbudsperioden mod slåning eller forbuddet mod sprøjtning,
- du har behov for at tilskudsfordre (fx ved helårsafgræsning)
- hvis det er nødvendigt at fjerne dyr fra marken i perioden med fast græsningstryk eller
- hvis arealet er så vådt, at det ikke kan plejes.

Se eksempler på hvornår du kan søge dispensation på plejegræs.dk

At du ikke længere har rådighed over dyr, der kan afgræsse dine marker, accepteres ikke som begrundelse for dispensation, da dyr kan købes i fri handel, eller der kan indgås en græsnings-aftale med tredjemand.

Hvis der er tale om helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder, er der også mulighed for at påberåbe sig force majeure (se afsnit 10.10).

Dispensationer fra plejeforpligtelserne er altid 1-årige, og hvis du har fået en dispensation fra plejeforpligtelserne, får du normalt ikke udbetalt årets tilskud.

Dispensation til andet end plejeforpligtelserne kan gives uden, at det påvirker årets udbetaling. Det kan for eksempel være dispensation til tilskuds fodring eller anvendelse af plantebeskyttelsesmidler. Sådanne dispensationer kan gælde for flere år.

Dispensation gives kun i særlige tilfælde og ansøgning skal være velbegundet og fx begrundet i forholdene på tilsagnsmarken. Som udgangspunkt gives der ikke dispensation, hvis vi har varslet, at vi kommer på kontrol. Ligeledes gives der heller ikke dispensation til overtrædelser konstateret på en kontrol. Hvis arealet godkendes i kontrol, har det ingen konsekvens, at du har fået afslag på dispensation. Hvis der ved kontrollen konstateres overtrædelser, bliver de behandlet iht. sanktionsreglerne.

Bemærk, at du i visse tilfælde – fx hvis arealet er et §3 areal – også skal indhente en dispensation hos kommunen. Dette er fx tilfældet, hvis du ønsker dispensation til tilskuds fodring på et tilsagnsareal, der er registreret som et §3 areal.

Oversvømmede arealer

Du skal altid underrette Landbrugsstyrelsen, Arealtilskud, hvis dit tilsagnsareal bliver oversvømmet, så du ikke kan opfylde din plejeforpligtelse, enten fordi det er en del af et vådområdeprojekt, eller fordi vandstanden stiger af andre årsager. Du kan i nogle tilfælde få dispensation fra plejeforpligtelsen, og du mister derved højst årets udbetaling. Hvis det derimod i en kontrol konstateres, at tilsagnsarealerne ikke opfylder betingelserne, vil du ud over bortfald af årets tilskud og en sanktion også risikere bortfald af tilsagnet med krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud. Du kan læse mere om nedsættelser af årets tilskud i forbindelse med kontrol i kapitel 9.4.

10.10 Force majeure og usædvanlige omstændigheder

Landbrugsstyrelsen kan i nogle situationer frafalde krav om tilbagebetaling i tilfælde af force majeure eller usædvanlige omstændigheder.⁹⁴

Force majeure er helt ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder som fx:

- støttemodtagerens død
- støttemodtagerens uarbejdsdygtighed i længere tid
- en alvorlig naturkatastrofe, der i væsentlig grad berører bedriften
- ødelæggelse af stalde på bedriften ved ulykke
- en epizooti eller en plantesygdom, der rammer henholdsvis hele støttemodtagerens besætning eller en del af denne eller alle støttemodtagerens afgrøder eller en del af disse

⁹⁴ Jf. artikel 4, stk. 1, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

- ekspropriation af hele eller en væsentlig del af bedriften, hvis ekspropriationen ikke kunne forudses på dagen for indgivelse af ansøgningen.

Der skal være sammenhæng mellem årsagen til den manglende overholdelse af regler og tidspunktet for den særlige begivenhed. Hvis du vil påberåbe dig force majeure eller usædvanlige omstændigheder, skal du underrette Landbrugsstyrelsen senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor du er i stand til at gøre det.⁹⁵ Der skal medsendes dokumentation for, at der foreligger force majeure.

Force majeure medfører altid bortfald af årets udbetaling. Hvis det er force majeure pga. en 1-årig hændelse, opretholdes tilsagnet. Hvis det er en ændring af forholdene, der vurderes at blive længerevarende, bortfalder tilsagnet fremadrettet (uden krav om tilbagebetaling).

BEMÆRK, at du altid har pligt til at oplyse Landbrugsstyrelsen om eventuelle ændrede forhold på dine tilsagnsarealer, som betyder at du ikke kan overholde betingelserne i dit tilsagn til Pleje af græs- og naturarealer.

10.11 Indsamling og offentliggørelse af data

For at kunne administrere ordningen har Landbrugsstyrelsen brug for en række oplysninger. Hvordan disse oplysninger indhentes og behandles, er beskrevet i de følgende kapitler.

10.11.1 Brug af data i ansøgningskemaet

Oplysningerne i ansøgningskemaet bruger Landbrugsstyrelsen til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol af de meddelte tilsagn. Oplysningerne vil også blive brugt af Landbrugsstyrelsen eller andre dele af Miljø- og Fødevareministeriet og tredjemand til statistiske, forsknings-, planlægnings- og evalueringsmæssige formål.

Landbrugsstyrelsen er ansvarlig for behandlingen af de pågældende data, herunder at databehandlingen overholder gældende lovkraft, jf. persondataloven (se kapitel nedenfor). Registerne føres og opbevares elektronisk hos Landbrugsstyrelsen.

10.11.2 Opbevaring af kontroloplysninger

Oplysninger, der bliver indhentet til kontrol, vil blive opbevaret i Landbrugsstyrelsen til brug for kontrol af flere støtteordninger. Oplysningerne vil endvidere blive brugt til statistiske, forsknings-, planlægnings- og evalueringsmæssige formål. Opbevaring og anvendelse af data sker i henhold til Persondataloven, hvis behandlingen af oplysninger er omfattet af denne lov. Persondataloven gælder som hovedregel kun for behandlingen af oplysninger om fysiske personer og ikke virksomheder.

Hvis du søger om tilsagn som fx aktieselskab, vil de oplysninger om dit selskab, som vi behandler, normalt ikke være omfattet af persondataloven.

Som ansøger har du desuden ret til aktindsigt i din sag efter reglerne i forvaltningsloven, uanset om du søger som fysisk eller juridisk person.

⁹⁵ Jf. artikel 4, stk. 2, i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 640/2014 af 11. marts 2014.

10.11.3 Hvad er dine rettigheder i forhold til de registrerede oplysninger?

Persondataloven giver dig ret til at søge indsigt i, hvilke personoplysninger Landbrugsstyrelsen har registreret om dig.⁹⁶ Du har også ret til at få rettet, slettet eller blokeret eventuelt urigtige eller vildledende oplysninger.⁹⁷

10.11.4 Anvendelse af oplysninger fra Fællesskemaet og offentliggørelse af data

Hvis du indsender Fællesskema 2018, skal du være opmærksom på⁹⁸:

- at de afgivne oplysninger i skemaet vil blive behandlet i forbindelse med afgørelse om udbetaling af støtte og tilskud fra Landbrugsstyrelsen under EAGF og EAFRD (EU's landbrugs- og landdistriktsordninger).
- at Landbrugsstyrelsen, Nyropsgade 30, 1780 København V, er dataansvarlig.

10.12 Klagemuligheder

Du har mulighed for at klage over Landbrugsstyrelsens afgørelse, hvis du mener, at afgørelsen er truffet på et forkert grundlag, og du eksempelvis har nye oplysninger til din sag.

Klagen skal være skriftlig og angive på hvilke punkter, den påklagede afgørelse anses for urigtig samt en begrundelse herfor. Landbrugsstyrelsen vurderer herefter, om der er grundlag for at genoptage sagen. Hvis vi fastholder vores afgørelse i sagen, sender vi din klage sammen med vores kommentarer til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse i sagen.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra den dag, du modtog afgørelsen. Klagen skal være modtaget i Landbrugsstyrelsen inden fristens udløb. Modtages klagen for sent, vil den ikke blive behandlet, medmindre der foreligger særlige grunde, som kan begrunde fristoverskridelsen. Det er Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om afvisning på grund af overskridelse af klagefristen.

Du kan sende klagen pr. mail til miljobio@lbst.dk eller med posten til:

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Klager har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, hvilket betyder, at Landbrugsstyrelsens afgørelse er gældende, indtil den eventuelt ændres. Hvis Landbrugsstyrelsen har krævet tidligere udbetalt tilskud tilbage, bliver kravet forrentet fra udløbet af indbetalingsfristen.⁹⁹ Det vil sige, at i sager, hvor Landbrugsstyrelsen har krævet tilbagebetaling af tilskud, påløber der renter til kravet, mens din klagesag behandles.

---

⁹⁶ Jf. § 31 i Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer.

⁹⁷ Jf. § 37 i Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer.

⁹⁸ Jf. § 28 i Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer.

⁹⁹ Jf. § 5, stk. 1, i lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017.

11. Retsgrundlag

De vigtigste regler fremgår af:

Bekendtgørelse nr. 67 af 28. januar 2015 om tilskud til pleje af græs- og naturarealer

Bekendtgørelse nr. 543 af 31. maj 2016 om ændring af bekendtgørelse om tilskud til pleje af græs- og naturarealer

Bekendtgørelse nr. 1336 af 18. november 2016 om ændring af bekendtgørelse om tilskud til pleje af græs- og naturarealer

Lov nr. 1360 af 16. december 2014 om Landdistriktsfonden

Bekendtgørelse nr. 1697 af 15. december 2017 om markblok og elektronisk Fællesskema.

Bekendtgørelse nr. 1259 af 26. oktober 2016 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. med senere ændringer

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013

Kommissionens delegerede forordning (EU) 640/2014 af 11. marts 2014

Kommissionens delegerede forordning (EU) 807/2014 af 11. marts 2014

Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 809/2014 af 17. juli 2014

Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 808/2014 af 17. juli 2014

Bilag 1. Forenelighedstabel

Tilsagnstype		Ø-støtte																Måltrettede Efterafgrøder															
Tilsagnstype		35	36	36 om	37	4	5	7	8	9	13	16	50	54	55	56	57	64	66	67	74	75	76	77	78								
Ø-støtte																																	
35	Omlægningstilskud (OM), 5 år, 2007-2014	1																															
36	Økologisk Arealtilskud (basis), 2014-	1	1																														
36 om	Økologisk Arealtilskud (basis og Omlægningstillæg), 2014-	1																															
37	Økologisk Arealtilskud (basis og Kvælstoftillæg), 2014-	1	1																														
4	Miljøvenlig drift af græs, 20 år, 1997-2002	1	1																														
5	Pleje med afgræsning, rydning eller høslæt, 20 år, 1997-2002	1	1																														
7	Udtagning af agerjord, 20 år, 1994-2002	1																															
8	Udtagning af græsarealer, 20 år, 1997-2003	1																															
9	Ændret afvanding, 20 år, 1997-2003	1	1																														
13	Etablering af vådområder, 20 år, 2003-2006	1	1																														
16	Miljøvenlig drift af vådområder, 20 år, 2006-2008	1	1																														
50	Fastholdelse af vådområder, 20 år, VMP III, 2008-2012	1	1																														
54	Opretholdelse af ændret afvanding, 5 år, 2009-2014	1	1																														
55	Fastholdelse af vådområder, 20 år, 2011-2014	1	1																														
56	Pleje af græs- og naturarealer 5 år, (- EB), 2012-2014	1	1										1	1																			
57	Pleje af græs- og naturarealer 5 år, (+ EB), 2012-2014	1	1									1	1																				
64	Ændret afvanding, 5 år, 2015	1	1																														
66	Pleje af græs- og naturarealer 5 år, (- GB), 2014-	1	1										1	1																			
67	Pleje af græs- og naturarealer 5 år, (+ GB), 2014-	1	1										1	1																			
74	Fastholdelse af kvælstofvådområder, stat, 2015-	1	1																														
75	Fastholdelse af kvælstofvådområder, kommunal, 2015-	1	1																														
76	Fastholdelse af fosforvådområder, 2015-	1	1																														
77	Fastholdelse af Natura 2000 Hydrologi, 2015-	1	1																														
78	Fastholdelse af lavbundsområder, 2015-	1	1																														
	Grundbetaling	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						
	Måltrettede Efterafgrøder	1																										1					
Blank	Ikke forenelige																																
	1 Forenelige foranstaltninger, dvs. begge tilskud kan udbetales.																																

Bilag 2. Vejledende oversigt over vægtningskategorier for sanktioner for Pleje af græs og naturarealer 2018

(Vægtningkategorier for tilsagn indgået 2007 – 2014 ses i vejledningen for disse tilsagn)

Vejledende vurdering af en række overtrædelsers alvor og omfang bedømt i forhold til formålet med tilskudsordningen. Inddelingen bygger på en faglig vurdering. Vurderingen af en overtrædelse vil altid bero på en konkret bedømmelse i det enkelte tilfælde. Der anvendes følgende vægtningskategorier:

- **Kategori 4+bortfald:** 100 % + bortfald af tilsagn på arealet og krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt tilskud til arealet.
- **Kategori 4:** 100 %
- **Kategori 3:** 50 %
- **Kategori 2:** 25 %
- **Kategori 1:** 10 %
- **Kategori 0:** 1 %

Udelukkelse: Bortfald af tilsagn, og ingen udbetaling i 2018 og 2019 for miljøtilsagn givet i 2016 og 2017.

Overtrædelse	Forpligtelse	Sanktion
Forpligtelser og andre forpligtelser		
For få dyr på marken	Afgræsning – fast græsningstryk	<p>Kategori 4 + bortfald: Hvis der ikke er tegn på, at der har været dyr på arealet medfører det, at marken bortfalder fra dit tilsagn.</p> <p>Kategori 4: Der er op til 60 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.</p> <p>Kategori 3: Der er 60-84 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.</p> <p>Kategori 2: Der er 85-94 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.</p> <p>Kategori 1: Der er 95-99 % af det fastsatte krav til storkreaturer på arealet.</p>
Samhegning	Afgræsning – fast græsningstryk	<p>Kategori 1 på hele marken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der indgår arealer i indhegningen der ikke må indgå ifølge reglerne.

		<ul style="list-style-type: none"> • Samhegning med anden ejer/forpagters areal
Arealet er ikke plejet korrekt	Afgræsning – synligt afgræsset	<p>Kategori 3: Der er tegn på, at der har været/er dyr på arealet, men plantedækket ikke er tæt lavt/synligt afgræsset.</p> <p>Kategori 4: Slæt men ikke afgræsning. Ikke plejet pga. midlertidig oversvømmelse</p> <p>Kategori 4 + bortfald: Arealet ikke plejet. Ingen tegn på dyr Afpudsning men ikke slæt eller afgræsning</p>
Afpudsning kun som en del af afgræsningen	Afgræsning	<p>Kategori 2 Fladedækkende afpudsning Afpudsning før påbegyndt afgræsning</p>
Afgræsset af andet end drøvtyggende husdyr eller heste	Afgræsning	<p>Kategori 4 Afgræsning med andet end drøvtyggende husdyr eller heste</p>
Manglende slæt	Slæt	<p>Kategori 4 + bortfald: Der er ikke taget slæt eller lavet en afpudsning.</p> <p>Kategori 3: Der er ikke taget slæt, men marken er slået, uden at plantematerialet er fjernet.</p> <p>Kategori 2: Afgræsset men ikke taget slæt (det er tydeligt, at der ikke er taget slæt)</p>
Tilskuds fodring	Afgræsning og slæt	<p>Kategori 3 for hele marken (hele indhegningen ved fast græsningstryk): Fodring med ensilage eller kraftfoder</p> <p>Kategori 2 for hele marken (hele indhegningen ved fast græsningstryk): Fodring med hø og wrapphø. Fodring med halm i baller eller i foderstativer</p>
Intet plantedække	Afgræsning og slæt	<p>Kategori 4 + bortfald: Under 1/3 planter i forhold til sort jord De enkelte områder uden plantedække er større end 0,01 ha</p>

Omlægning (bl.a. jordbearbejdning)	Afgræsning og slæt	Kategori 4 + bortfald: Omlægning af tilsagnsarealet, herunder jordbearbejdning (fx etablering af vildtremiser eller læhegn).
Slåning i forbudsperioden	Afgræsning og slæt	Kategori 3: Slåning i forbudsperioden.
Erhvervsmæssig hjemmeside ikke indsat korrekt EU-logo og tekst	Afgræsning og slæt	Kategori 0: Hvis hjemmesiden ikke indeholder logo eller tekst.
Manglende opbevaring af skatte-, moms- og driftsregnskaber	Afgræsning og slæt	Kategori 1: Manglende opbevaring af skatte-, moms og driftsregnskaber
Kombination af tilsagn og grundbetaling	Afgræsning og slæt	Kategori 4 + bortfald: Du søger om grundbetaling, selvom du har et tilsagn, som ikke kan kombineres med grundbetaling (tilsagnstype 66)
Direkte tilførsel af gødning til arealet	Afgræsning og slæt	Kategori 4+bortfald: Direkte tilførsel af gødning til arealet.
Direkte tilførsel af pesticider til arealet	Afgræsning og slæt	Kategori 4+bortfald: Brug af pesticider på arealet. Sprøjtning under hegn beregnes som længden af overtrædelsen ganget med en fast bredde på 2 meter. Sprøjtning af arealer under 100 m2 rundes altid op til 100 m2.
Udelukkelse		
Følgende overtrædelser er alvorlige overtrædelser og medfører, at tilsagnet bortfalder med krav om tilbagebetaling, og i 2018 og 2019 udbetales der ingen tilskud for miljø-tilsagn givet i 2015-2016	Afgræsning og slæt	Areal tilført plantebeskyttelsesmidler, der ikke er godkendt til anvendelse i Danmark.
Kriterier for støtteberettigelse		
Følgende krav er støtteberettigelses kriterier og vil altid føre til bortfald af tilsagnet og krav om tilbagebetaling af tidligere udbetalt støtte.	Afgræsning og slæt	<ul style="list-style-type: none"> • Arealet er ikke beliggende i en mark, der på ansøgningstidspunktet opfylder kravet for beliggenhed inden for den særlige Natura 2000 udpegning, gentegning i Natura 2000, har en HNV-værdi på minimum 5 eller er omfattet af et vådområdeprojekt. • Marken er på ansøgningstidspunktet ikke over 0,30 ha og heller ikke sammenhængende med en anden mark, så de tilsammen er over 0,30 ha • Tilsagnshaver driver ikke arealet som ejer eller forpagter ved tilsagnsperiodens begyndelse

		<ul style="list-style-type: none"> • Arealet er tilplantet med skov ved tilsagnsperiodens begyndelse • Arealet er pålagt fredsskovspligt, bortset fra ubevoksede fredsskovspligtige arealer • Arealet er omfattet af en tilskudsordning til skovbrug • Der er en udtagningsforpligtelse på arealet • Der er uforenelige tilskudsordninger på arealet • Arealet er omfattet af en forpligtelse til afgræsning eller slæt. • Arealet er ikke landbrugsjord, herunder fx arealer som anvendes som: <ul style="list-style-type: none"> • Bygninger • Befæstede arealer som veje, p-pladser, vindmøller • Golfbaner, crossbaner • Råstofindvinding, grusgrave • Haver • Ridebaner
--	--	--

Bilag 3. Oversigt over forskelle mellem ordninger for Pleje af græs- og naturarealer

Listen er ikke komplet. Se de enkelte vejledninger for, hvad der gælder for dit tilsagn. 20-åring tilsagn er ikke med i oversigten.

Betingelser	Tilsagn indgået i 2011, 2012, 2013 og 2014 Tilsagnstype 56 og 57	Tilsagn indgået 2015, 2016, 2017 og 2018 Tilsagnstype 66 og 67
Mulighed for tilskuds fodre	Nej – kun med dispensation	Nej – Kun med dispensation. Tilskuds fodring af kalve under 6 mdr. i kalveskjul er dog tilladt. Forbuddet mod tilskuds fodring gælder i hele indhegningen for fast græsningstryk
Brug af halm til strøelse	Nej – kun med dispensation	Ja
Muligt at komme ud af tilsagn ved salg eller bortforpagtning	Nej	Ja
Tilskud til GLM-søer	Nej	Kun for tilsagn indgået i 2015 og 2016
Forbud mod vanding	Ja	Nej
Forbud mod aktivitet, der medfører erosion	Ja	Nej
Afgræsningsmetode	Vælges mellem: <ul style="list-style-type: none"> Fast græsningstryk 1. juni til 31. august Tæt og lavt plantedække 31. august 	Vælges mellem <ul style="list-style-type: none"> Fast græsningstryk 1. juni til 31. august (kan ikke kombineres med grundbetaling) Synligt afgræsset 15. september
Krav til antal storkreaturer	1,5 SK/ha – lavere græsningstryk kan godkendes efter ansøgning	1,2 SK/ha – lavere græsningstryk kan godkendes efter ansøgning
Fast græsningstryk kan kombineres med grundbetaling	Ja – ved tilsagnstype 57	Nej
Krav til tilsagn med slæt	Tæt og lavt plantedække 31. august. Slæt kan erstattes med afgræsning	Krav om minimum et slæt i perioden fra 21. juni til 15. september – kan suppleres, men ikke erstattes med afgræsning
Mulighed for at indsende erklæring om overholdelse af forpligtelserne til 1. august, hvis du ikke har indsendt Fællesskema	Ja, men du får ikke udbetalt dit tilskud, hvis du indsender efter fristen for indsendelse af Fællesskemaet	Nej

Vejledning om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk